

Ceres

étel-zsír

kókuszdiókból

a legfinomabb a maga nemében.

GYÖRGY SCHICHT „Ceres” tápszerművek osztálya, Aussig E/m.

SZÉPSÉGET

csak úgy érhetünk el, ha a **MA-HILLA** szert használjuk, mely törvényesen védve van és kezeskedve teljesen ártalmatlan, megvizsgálva és bizonyosan ható szer szép rizsás szin és tiszta arcbőr elérésére. Pürésé, bírátkát, orrvörösséget, szeplőt, redőt és ráncot már rövid használat után tünteti el a lekerekélyebb nyomatok visszahagyása nélkül. Az arcbőrt üdév, rózsássá és bársynpuhává teszi. A ki Ma-Hilla-val egyszer próbát tett, az nem lesz képes azt többé nélkülözni. Ezt bizonyítják a naponta beérkező hálaíratok és megrendelések. Ara egy nagy üvegvény, mely több hónapra elég, 3.85 K. Minden üvegvényhez egy próbadarab Ma-Hilla-szappan és pontos utasítás van mellékelve. Próbázásért 1 K 20 f.-nek helyegyenben való beküldése ellen küldetnek szét a főraktár által. A széküldés a tartalom megnevezése nélkül utánvét mellett eszközöltek a főraktárból.

Lateiner Leó, Wien, 1/28, Wollzeile 31. Ma-Hilla kapható Budapesten, Török József gyógyszerárban, Andrássy-út 26. és Király-u. 12. sz. a Zággrában S. Mittelbach gyógyszerész Duga uicza 3. Próbázásért csak a főraktár küld.

Ha őszül a haja

ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti szinét adja vissza. Üvegje 2 K.

ZOLTÁN BELA gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadságtér, Sótár-utca sarkán. 11186

LUSER L.-féle turista tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer, tyukszem, szemölcs és talp, valamint a sarok bőrkeményedései, tolvábbá mindennemű bőrelszarusodás ellen. A hatásért jótállás vállalatik.

Központi szétküldési raktár: **SCHWENK L., MEIDLING - BÉCS.** Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a melletti véjegygyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell. — 1 doboz ára 1-20 kor. Vidékre 1-65 kor, előzetes beküldés mellett bérment.

Magyarországi főraktár: 10729 Török József gyógyszer., Budapest, Király-u. 12. Andrássy-út 26.

MATTONI 11003

ERZSÉBET-SÓSFÜRDŐJE

BUDAPESTEN (BUDÁN).

Meglepető gyógyhatású női bajokban, továbbá alhasi és általános vérbőségben, vöröszépi pangások esetén máj- és lépajokban, aranyérbőben stb. **Idény április 15-től szept. végéig.** 65 fűrdőszoba; számos külön berendezett kényelmes vendégszoba. Vendéglő mérekkelt áru étel és italokkal. Rendelő orvos: Dr. Foltgár Emil. Villamos vasúti állomás. Villamos vasúti állomás.

Szeplőt, májfoltot, mitesszert, pattanást, kiütést, ráncokat, himlőhelyeket és minden arcztisztatlanságot pár nap alatt eltávolít az orvosilag ajánlott bőrszépítő, finomító és ifjító hatású **Maderspach-féle BENZOE-CRÉME.** Az arcnak friss üdéséget, fiataloságot és fehérséget ad. — Teljesen ártalmatlan. — Számos elismerő-levél! **Ára 1 kor.,** hozzá **Benzoe-tejszappan 70 fill.** Benzoe-puder 1 kor. Postán szállítja az egyedüli készítő **MADERSPACH FERENCZ** gyógyszerész BUDAPEST, X., Rákospfalva, Külső-kerepesi-ut 104. Főraktár: Török gyógyszerár, Király-u. 12. szám és Andrássy-út 26. szám.

Csak „SICULIA” névvel ellátott üvegek valódiak.

A Malinasi „SICULIA” forrás-víz

a sós savanyúvizek királya.

Sziklarétegeken átfurt ártézi-forrás. A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágyerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gege, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmait ellen. Korányi, Kéty, Nuričan, Tauszik, Riegler tanár urak szak-**Siculia** véleményei a MALINASI forrást a kontinens legdasabb természetes alkalikus sós savanyúvizeinek minősítik. — Magyarországi főraktár: **Brázay Kálmán** BUDAPEST, József-kört 37. Kapható minden gyógyszerárban, drogu- és fűszerkereskedésben. TELEFON 59-46.

Szépség

sokat ér! Bársonysima, szeplőtlen, átetsző, bármily szépséghibától ment harmatüde arcbőrt biztosít **Nárcisz-crème.** csak a **Nárcisz-crème.** Ára: 1.50 K, a hozzávaló szappan 1 K, postán a kettő együtt 3 K bérmentve. Matty-gyógytár Bpest, Aréna-ut 126 8.

Vihnye

Étkezés: reggeli, ebéd, osonna és vacsora egy napra 3 K, egy hétre 20 K.

Kiváló gyógyhatású női betegségek, vérengzés és időgajokban. Hídegyvizgyógyintézet, lán és fenyőürdők. Szobák hetenként 7 K-tól 31 K 50 f.-ig. A szobák árai az elő- és utóvándban (jun. 14-ig és augusztus 23-tól) 40%-kal mérsékeltebbek.

VIENYE természetes meleg **Vasas** gyógyfürdő Bars-megyében, fenyves és lombos erdő környezete szelentes völgyben. Posta-távírda és internumban telefonálomás. Gyógyszertár helyben. Vas-dr. Décey István uti állomás: Szánásfalva-Vihnye, a fürdőteleptől budapesti ngyógy. 3 kilomét. távolságban.

A fürdőt Selmeczbánya városa (melynek tulajdonát képezi) házilag kezeleti; gondnokul ez évben is Szancesy Miklós törvényhatósági főgyógytár küldötte ki.

A házi kezelés bevezetése óta **Vihnye fürdő** július és augusztus hónapokban **tízszifóit**, a jelenlévők mindnygyike lakási egyáltalán nem nyerheteti s azért ez uton is figyelemre méltó a **Vihnye-fürdőben** gyógyulást óhajó betegeket, hogy lakás-biztosítás nélkül, főképpen július hóban az odautazás kellemetlenségével járhat s hogy a pihenő gyógyulásra legalkalmasabb a május és június hó, avagy augusztus 15-től szeptember 15-ig.

Selmeczbánya város törvényhatósága a lakáshány megszüntetése indokából e kies fürdőhelyen **villa- és szállóépíteteket** ingyen kö és polgári áru épületi kiszolgáltatásával, esetleg ingyen vagy kedvezményes áru telek átengedéssel is támogatja. Prospektust küld és részletesebb felvilágosítást ad az igazgatóság.

Rozsnyay Pepsin bora.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer **étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség** ellen.

Étkezés közben véve, megóv a gyomortelhetéstől. Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.

Egy postacsomag 6 üveggel 19 kor. 32 fill. franko küldve.

Kapható: **Török József** gyógyszerárban Budapesten, valamint a készítőnél: 10888

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárban, ARAD, Szabadság-tér.

Ne vásároljon órát

Nikkel 1.50, Ezüst 3.—

mielőtt nagy árjegyzékemet meg nem érte, mely 1200 képet tartalmaz mindennemű arany és ezüst ékszerükről. Ön már jól járó remontoir-órákat kap három évi írásbeli jótállás mellett **nikkel** vagy **acélból 1 fét 50 kr-ért, valódi ezüstből 3 fét, 14 karát, aranyból 8 fét, ezüst páncéllánc 90 kr., páncéllánc 14 karát, aranygyűrű és fülbevaló 2 fét, ingaóra 2.80 fét, kakukóra 2.50 fét és ébresztőóra 1 fét.** Meg nem felelőert a pénz visszaküldetik. Széküldés-esteközti utánvéttel

MAX BÖHNEL órás Wien, IV., Margarethenstrasse 27. (száj házában). Nagy és régi cég, alapított 1840-ben. Kitüntetve a Grand Prix és a nagy arany éremmel. Kérje 1200 képet tartalmazó katalógusomat ingyen és bérmentesen.

Sok millió előkelő urbólgy használja a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépi. A Földes-féle **MARGIT-CREMET** gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bírátkák, pattanások, kiütések s mindennemű **bőrba** ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználsa után erről mindenki meg fog győződni

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő: **Földes Kelemen** gyógyszer. Arad. Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-u. 12 és Andrássy-út 26. Kapható minden gyógyszerárban.

Legkedveltebb, legjobb haifestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna szinben. Ezen kitűnő és ártalmatlan készítményvel haját, szakált, bajuszt pár percz alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szin állandó és a természetes szintől meg nem különbözethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 11284

Ára 2 korona 80 fillér.

Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-u. 12 és Andrássy-út 26. Kapható minden gyógyszerárban.

23. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 10.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4. Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Felévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A „Világkrónika”-val negyedévenként 80 fillérrel több. Külföldi előfizetésekre a postailag meglatározott vitellj is eszotlanód.

A MADRIDI ESKÜVŐ.

Az EGYETLEN Bourbon iránt, a kit még a trónon meghagyott, nagyon kegyetlennek és nagyon túrelmentlennek mutatja magát a végzet. Május 27-ikén lett csak húszesztendő Alfonzó, Spanyolország fiatal királya és gyilkos kezek már másodizben suttogták felé a halált. Meg akarták ölni tavaly, mikor mint uralkodó először ment vendégségbe a szomszéd birodalom fővárosába és alig esztendőre a párisi bomba után eldördült mellette a madridi bomba: meg akarták ölni otthon, a maga szék-városában, a lakodalma napján. Az édesanyjának, Habsburgi Mária Krisztinának, a mióta fiatalon bús özvegyiségre jutott, abban telt az élete, hogy még a futó szélőt is óván, egyetlen fiúgyermekét atya trónjának megtartsa. Ezt az örömet megérte: de öröm-e még ez az öröm reszkető anyai szívének?

Am Viktor Emánnel aralkodás mondása szerint hozzátartozik az uralkodás modern művészetéhez, hogy a király életben tudjon maradni. Adja Isten, hogy a fiatal XIII. Alfonzó érte az uralkodásnak ezt a modern tudományát, mert, úgy látszik, szüksége van rá a szegény fiatal királynak. A hatalom, mely a **telt embereinek** rejtkehelyein ellene esküdött, szörnyű a maga eltökéltségében, kegyetlenségében és lelketlenségében.

Ez nem néz se kort, se érzést; mert neki magának sincs más érzése, mint a gyűlölet. Ennek a virág is csak arra jó, hogy pokolgépet rejtzen el benne.

Bourbon Alfonzót meg akarták ölni, mert az a büne, hogy: király. És meg akarták ölni Battenberg Enát is, mert: királyné lett. Meg akarták ölni őket abban a pillanatban, mikor a legtisztább boldogsággal volt tele a szívük.

Battenberg Ena, most már Viktória királyné, az őszszel lesz tizenkilenc esztendő, még nincs tizenkilenc napja, hogy királyné, de a tizenkilenc esztendő alatt, míg Ena hercegnő volt, nem sirt annyit, mint Viktória királyné voltának első tizenkilenc órájában. A mi vele történt, minden életnek elképzelhető legszebb pillanatában, mikor Hispánia királynéjának koronája mellett még az ifjúság, szépség és boldogság hármas koronája is ott ragyogott fehér homloka fölött, arra igazán kevés szó ez, hogy kegyetlenség. Nem ölte meg a bomba, csak

fehér nászruháját öntötte el embervér záporával, de egy mosolygó lélek egész tavaszának minden virágát elhervasztotta egy pillanat. Egy pillanat, mely a dolgok természetes rendje szerint a legtisztább boldogságát kellett volna, hogy legyen.

Viktória királyné, a ki aligha lesz most már olyan vidám többé, mint a milyen Ena her-

A SPANYOL KIRÁLYI PÁR.

ezegnő korában volt, fájdalmas tépelődéssel tűnődhetik rajta: mivel szolgált rá ilyen kegyetlen megpróbáltatásra? Száz böles se adhat neki más feleletet rá, mint azt, hogy ára van minden szépnek, jónak ezen a földön. Az ő élete idáig olyan szép volt, a Gondviseléstől annyi jót, kedveset, gyönyörűséget kapott, hogy okvetlenül fizetnie kellett valamivel érte. Ime a sors behajtotta a tartozást: egy bevérezett menyasszonyi ruha formájában, a melyet már ott őriznek az almodenai templomban. Azt azonban, a ki viselte, Isten jósága megtartotta, hogy letörölhesse a könnyeket, a melyek azokért hullnak, a kik érette haltak meg.

DALOK.

I.

Az oroszánkétrez előtt álldógolok,
Nézetnek onnan rám az oroszánok,
Néznek egy darabig, majd összemorogva,
Kedvetlenül dölnék a sárga homokra.

Héj, oroszánok, de bemennék köztetek,
Hogy szegény szívemet ott összetépjétek!
Úgy sincs, mit keresnem ezen a világon,
Áldás lenne nekem most az én halálom!

Gondolja magában mind a két oroszán:
«Egész bátorsággal bejöhettél hozzánk,
Nem kell nekünk ilyen szánni való ember!
Mit csinálnánk a te keserű szíveddel?»

II.

Szép táj ez, a hol az utam vezet,
Múltat lelket, múltat szemet,
Zöld erdős hegyek, a merre nézek,
Paradicsom sem lehet ennél szebb!

S nekem mégis csak nem telik kedvem,
Schogy sem telik e sok nagy hegyben:
Akárhogy néztek én ormaira,
Csak sírod látom bennök — nagytva!

III.

E kis kendőt még Róza vette,
Maga betűzte, maga szegte,
S míg dolgozott lágy kezeeskéje,
Annyi szép álmodat varrt beléje!

S ez is kopik már, e kendőcske,
Sokáig már nem látom őt se,
Hovatovább mind egyre ősrább,
Alig tartja a szál a gyolcsát.

Maholnap alig marad nekem
Rózáról valami emlékem,
Mindent, a mi itt fenn rá vall,
Enyészni viszi el magával.

Miként a nap, ha éjbe ment le,
Sugárait bevonja rendre,
Melyek egén az alkonyatnak
Egy darabig még künn maradtak.

IV.

Csodálatos tavaszi éjszaka!...
Fölöttem tenger csillag fénye ég,
Jó rég kialakult a nap tüze,
S még sincs márét, csak enyhe szürkéség.

Fehér vízfoltok ezüstje ragyog,
Csillagok fényén szinte sziporkázik,
Békés tanyák kis ablakiból
Itt-ott az élet pirosan világít.

Ligetekben még nem szól fá-mile,
Tüsköt se rejt még szengő rétek selyme,
S mégis már mintha rétről, ligetekből
Valami édes ébredés neszele.

Én Istenem, a nagyságod előtt
Bús, törpe szolgál megdöbbenve állok:
Minő művészet — Róza nélkül is
Ennyire széppé tenni a világot!

Jakab Odón.

TE...!

Elbeszélés. — Irta Floriche.

1870 május.

Pereg a tavaszi eső... Pereg, mint az asszony-szemből a könny. A kis madarak csöndesen bújnak a lombok alá, daluk, csicsérgésük elhallgat, pedig nagy, pislogó szemek mutatják, hogy örvendeznek a forró levegőt felűtő permetegnek. A jácmin és orgona mintha ársztaná az illatot a kicsi kertből fel a te ablakodig.

És én nézem a pergő, esőcsinálta fátyolon keresztül a te édes szép arcodat.

Te nem látsz engem — hogy vennéd észre te, a kinek családjában több pair, több maréchal volt, mint a mennyi elődöm nekem...

Pereg az eső, pereg, az én epedő szívemből fakadt könnyár is az én szememből, mert oly közel, s mégis oly mondhatatlan messze vagyok tőled!

Néha... gyakran... csaknem mindig kétségbeesve kérdelem, van-e hát igazán Isten? s ha van, miért nem olyan jó, mint azt Jézus szavai után tanítványai leirták? Miért kellett nekem, a cent garde szegény, névtelen főhadnagyának megszeretni téged, a ki oly mondhatatlanul magasan állsz fölöttem, mint a csillag e nyomorult föld felett; miért kellett ép nekem második Gil Blasként «egy csillagba szerelmes féreggé lennem?»

Ha te tudnád, micsoda érzelmek ársztják el az én szívemet, mikor szakaszom élen, kivont karddal ott állok a Tuillériák lépcsőjének felső fokán; te érkezel, de a szívem megsújja előre, hogy most a te kocsid gördült be: én várom jöttödet, megmozdulom nem szabad — lenge, szép alakod elsuhan előttem; az egész csak egy pillanatnyi, álombeli tünemény, miből nem marad más vissza, csak a parfüm illata... nem, nem; hálátlan vagyok, mert egyszer — egyetlenegyszer elvesztettél egy gardéniát. Ugyan tudod-e, hogy meglettem? Tudod-e, hogy örözm? — hogy azóta az az én fetisem, a kihez imádkozom, hogy csak egyetlenegyszer mond-hassam élő szóval neked, hogy: «Édes szép szerelmem te! — te! — te!»

Hogy miért ez az örült vágyam? ezt is megmondom.

Mi «cent garde»-ok csak kariatidjai vagyunk a császár palotájának, — de minket hozzátok, ti égi szépségek, nem eresztetek közel.

Halljuk ruháitok selymes frou-frouját, egy pillanatra látjuk bájos arcotokat, aztán eltűnnek a fényes termek szárnyas ajtóiban s nekünk nem marad csak egy álmokép, csak az epesztő vágy az elérhetetlen után...

Egy estély után az édesapád kísért le. Ép mellettem haladtatok el, mikor halkán figyelmeztetted, hogy húzd összebb a pelerinedet, mert meg találsz fázni.

És én irigykedtem, féltékenykedtem az öreg tábornokra, hogy neked azt mondhatta, hogy: te...

Lesz-e valaha idő, mikor nekem is részem lesz e boldogságból... Mondhatom-e én is valaha: Lila — édes, szép Lila te...

Pereg a tavaszi eső s annak fátylán keresztül nézem palotátok ablakait — hátha megláthatnám silhouetteteket — hátha elég erős volna az én szívem forró szerelmének a magnetizmusa, hogy megértesse veled, hogy te angyal — te... sovár epedéssel imádlak téged...

1870 június.

Ragyogó, verőfényes az ég. Beragyog egész a szívemig — a lelkemig. Mondhatatlan örömem van, mert ma láttalak téged a Caroussel-téren, és mig ő Felsője lelkes szavakat intézett a már megszemlélt csapatokhoz, alkalman volt gyönyörködni benned, te minden szépségek szépe, a mint lenge, világos ruhában ott ültél a császárné oldalán a landauba.

De van más nagy örömem is. Elrendelték a mozgósítást. Rövidesen indulunk a határ felé s engem az a szerencse ért, hogy a cent gardétól mint kapitányt osztottak be a vétersekhez s most a te atyád hadosztályába tartozom.

Mily örömtől sugárzó arccal nézted az elvonuló, csillag csapatokat! Szemeidből ragyogott a honszeretet. — A gloirera gondoltál te is, ugy-e, mint én?

Mesés tündérmok fogtak el engem s éjjel-nappal fogva tartják a lelkemet.

Látom magam előtt a hajdani hősokeket, kik szédítő gyorsasággal lettek közlegényből Franciaország maréchaljai, pairjei, hercegei és fejedelmek leányait vették nőül. — Megnyit hát előttem a pálya, mely feléd vezet és érzem, meg van írva a csillagokban, hogy kivivjalak, hogy kardommal szerezzem meg a rangot, a vagyont, a koronát, a mely egyenlővé tesz veled — roszul mondom, nem egyenlővé, hiszen hozzád fogható, veled egyenlő nem lehet a jó Isten anyaga sem — de a mi mégis feléd segít, te édes szépség — te...

Strassburg, 1870 június vége.

Pár napi pihenőnk van, hogy a fárasztó meneteket kipihenjük, mielőtt átlépünk a határt.

Én nem fáradtam el. A vért nem törte a vállaimat, nem éreztem a menetelések kisebb-nagyobb kinját, mert reád, folyton csak te reád gondoltam, s arra a mondhatatlan üdvösségre, melyben részeltetél tudtodon kívül.

Leirom hiven, hogy ha majd cselhoz érek, lásd, mily régen, mily hiven szerettelek. — Naplómat egy kis maroquin-tárca őrzi. — Az alakja olyan, mint egy levélboríték, kulccsal van bezárva, a kardkötőmön viselem s mig beléjegyzem soraimat, úgy tetszik, mintha veled beszélgetnék.

Ma két hete történt. Indulásunk előtt atyád, a tábornok meghívta tisztjeit egy estélyre... Én is a meghívottak között voltam.

Ki tudná-e fejezni szóval, betűvel valaha valaki az érzelmeket, melyeken a meghívás pillanatától hozzátok való indulásomig keresztülmentem? Boldog öröm rezegte át egész lényemet, mit gyermekes félelem váltott fel. Szeretnem volna tolni az időt, s a mint közeledett az indulás pillanata, úgy reszkettem, mint egy kis diák az első légyottja előtt. Alig tudtam felcsatolni a kardomat és a sisakomat nem bírtam égi fejemen eltűnni.

Futó nyári fergeteg után még permetezett az eső s odakopogtak kövér cseppei a kocsim ablakához, de a leáldozó nap sugarai már oda-festették a sírva futó felhőkre a szivárványt, a jobb jövő reményét, szimbolumát...

A kocsimban oly szépen elgondoltam az estély lefolyását. Láttalak téged csillogó, gyémántos ruhában, melynek pompájából csak az a diadém hiányzik, melyet kardom élével én fogok neked megszerezni Berlinben. Elképzeltem, hogy engem kitüntető szívességgel fogadsz, meghallod a szívem dobogásából, megérted a szemem égő sugaraiból az én nagy titkomat s meg fogod engedni, hogy körömben töltem az egész estét s meghallgatod lángoló szerelmem perzselő szavait.

Az öröm megrészegített; imbolyogva haladtam fel a léposokön. A szívem dobogott, mintha ki akart volna ugrani a helyéből.

Mikor beléptem a terebe, szemem előtt összefolyt a világ, nagyon szomorú alak voltam, midőn meghajtottam magamat tábornagyom előtt s csak akkor kezdtem tisztán látni újra, mikor neked bemutatva, felesendült a te kristály hangod:

— Örülök, hogy megismertem, — szóltál kezdet nyújtva.

Két keztübe burkolt kéznek a szorítása volt ez csak, de nekem égi üdvösség...

Aztán következett az ebéd. Te két vén brigadéros közt ültél s a hosszú, nagy asztalnál én nagyon messze kerültem tőled. Te engem nem láttál, de én láttalak téged, néztelek éhes, vágyó, szerelmes szemekkel.

A sok lelkes pohárköszöntőből csak a harsány: Vive l'armée! Vive l'empereur! kiáltásokat hallottam s édes almodozásomból akkor ébredtem fel, mikor újra felcsendült a te édes hangod és állva, kehelylyel kezded kiáltottad: — A francia hadsereg győzelmére!

Akkor úgy tetszett, mintha szemeidet rám emeltek volna, az enyéme felfogták e tekintetet s ma is őrzöm azt a lelkemben változatlanul.

Mintha az egész estély csak álom lett volna, oly gyorsan elmúlt, s aztán boldog részese lettem újra egy nyájas mosolyának, egy kézzorításnak, melyeket tőled kaptam...

DISZRUHAS OLÁH LEGÉNYEK.

TÁBOROZÁS A SALAMON-SZIKLÁNÁL.

KÉPEK A BRASSÓI ROMÁNOK TAVASZI ÜNNEPÉRŐL.

Boldog Isten, milyen csekélység képes a gyalog embert a hetedik égbé emelni?

Ez a néhány szó, néhány szives tekintet és két kézzorítás összes emlékem tőled, de azokat őrzöm, azokkal van tele a szívem s a lelkem repes örömben, hogy pár nap múlva már agyúk tüzeben állok s kardommal nyitok utat magamnak addig a briliáns diadémig, melyet a homlokodra álmodok — neked, én tündérem, én védszentem te...!

Sedan, szeptember 22.

... Meg vagyunk verve az egész vonalon, már nem viszem haza a maréchalbotot és a diadémot; hazudott a csillagom s talán nem láthatom meg többé a te bűvös szemeidet... Ki tudja, meddig álljuk az ostromot? Napról-napra új vereség! Katonáim, tisztjeim egyenként hullanak el mellőlem — holnap talán rajtam a sor, pedig nem fájna a halál, ha még egyszer láthatnám a szépséges szemeidet, hallhatnám hangodat és élszóval mondhatnám el neked, én édes kedvesem... te...!

Páris, montparnassei kórház, november.

(Kedves Angélique testvér, egy kis füzetet a fejem alatt, vegye ki s írja, a mi diktálni fogok.)

Most már nincs remény! Két hete ültem utoljára lovon a századom élen és sohasem fogom most már mondhatni neked: szépséges angyalom... te...!

Egy nyomorult kis escarmoucheban történt, hogy az ulánusok kilőtték álom a lovat. Az oldalamba egy pikadőfést kaptam, a balkaromat szétrombolta egy golyó.

Érzem, hogy végem van... Korán beköszöntött a tél. Csikorgó hideg volt. A betegszállító kocsi ablakain kopogott a csonttá fagyott hópehely s ezerformájú csillagot rajzolt az üvegre, a mig a jármű a lazareth felé döcögött velem.

Az orvosok ijedt, sápadt arcából láttam, hogy el vagyok veszve menthetetlenül. A roncsolt karom operálását jókészségeknek nem tartják és az ulánus dárdejája jól működött, munkája tökéletes.

(Kérem, kedves Angélique nővér, ne sirja tele a naplómat: hadd jusson épen az ő kezeibe.)

Ma még seblázam sincs — teljes tudatában vagyok mindennek, a mi körülöttem történik s a mi velem történni fog.

A csillagba szerelmes földi féreg története ez! Álmodott nagyot, merészet. — Hirt, fényes

dicsőséget, kincset, magas rangot, édes, szerelmes boldogságot — de hát eltaposták. — Egy nyomorult lánzza megölte az én életem minden költészettel teljes reményét. — Nem félek meghalni, csak az fáj mondhatatlanul, hogy nem csókolhattam meg a kezdetet s hogy nem mondhattam meg soha neked, én reményem, én tündéri édes álmod, élő szóval, hogy egyetlen szerelmem voltál — te...!

Megenyhült az idő s újra peregve hull az eső, mint az asszony szeméből a könny. A nagy cseppek odaverődnek az ablakra s végigfolynak azon, mintha siratnának valakit — — — talán ép az én elszálló lelkemet.

A te szemeidre gondolok — kifejezhetetlen vágy fog el utánad, odaborolni lábaid elé, hogy olvassuk együtt e leveleket...

De azt már nem fogom elérni. Angélique nővér átadja majd neked e kis füzetet.

Megesált a csillagom... hazug reménnyel áltatott — de még megmaradt egy hitem: hogy a perczben, melyben elszáll a hozzád oly forrón ragaszkodó lelkem, eszedbe jutok — a légen át hozzád jut érted dobogó szívem végső dobbanásának a hangja. Ha pedig e sorokat olvasva a végére érsz, tedd balkezedet arra a kicsi karikára, melyet e lap végére rajzolt a kedves testvér, s melyre én utolsó sóhajommal egy csókot lehelek; — meg fogja abból érezni a szived, hogy soha más szerelmem nem volt, mint te... te...!

BRASSÓI ROMÁNOK TAVASZI ÜNNEPE.

Egy kevésbé ismert, de nagyon érdekes brassói román népszokásra vonatkozó néhány képet közlünk. Az ünnep Brassó Szkej nevű románok-lakta külvárosában otthonos s a fényképek beküldője, Schwarze brassói festő által rendelkezésünkre bocsátott adatok nyomán a következőkben ismertetjük.

A Szkej városrésze egy völgy két oldalán nyúlik föl. A két hegyoldalon állanak fel, mint két ellenséges hadsereg, a román legények husvét vasárnapján korán reggel. A mulatság kezdetét hangos mozdárdurrogás jelzi. Vezéreket választanak: fővezért (vav), tábornokot (armas), századosokat (sutas). Azután husvét utáni csütörtökön ünnepi ruhában lóháton fölvonulnak az ú. n. Salamon-sziklához, a hol tánczezal és buzogánydobással mulatnak, időközönként bor-

ral is fokozva lelkesedésüket. Így tart ez este öt óráig, a mikor a marczona csapat elindul a város felé.

Legelőül egy kürtös halad, utána a cigánybanda. Aztán négy ember egy-egy szentelt fenyőfát visz, melynek hegyén az arannyal és ezüsttel díszített görög kereszt csillog. A tulajdonképeni hadi nép jön utánuk megszabott sorban egymás nyomában: a *batrin*, az öregek, a birka-bőr süveges, pulykatollas *fumiu*, köztük a legelőkelőbbeknek fehér *fumiu* a neve; arannyal, ezüsttel dúsan himzett ruhájuk, cifra lószerszámuk oly drága, hogy csak a leggazdagabb legények győzik. Három-négy pisztoly függ a nyeregkapájukról s az egész úton van patgotatás, hogy csak úgy visszhangzik a vidék. A menetet az asszonyok végtelen kocsisora fejezi be.

Hangos zeneszó, lövöldözés közt megy le a menet a Salamon-szikláról a város kapuja elé. Itt már várja őket a katonazene s a városi nép tömege. Rivalgva, rettentő port verve fel ügetnek be a városba; hogy baj ne essék, arra vigyáznak a köztük lovagló esendőrök. A városban napokig tartó táncz és duhaj mulatozás fejezi be az ünnepet.

Az egyháznak is van szerepe ez ünnepeben: a papság erősti meg a vezérek választását, indulás előtt egyházi dalokat énekelnek. S a papoknak is van benne részük, hogy az egykor sokkal vadabb és harciasabb jellegű ünnep ma már aránylag ily szelid lefolyású. Alighanem régi harcászati időknek maradványát kell benne látnunk, mert eredete igen régi időkre megy vissza s lefolyása egy hadi vállalatra való elindulást utánoz.

SAPPHÓ SZIGETE.

«Evoé! Bacche! Evoé! Töltsd sziveinket bé!» Magyar lantos szavával köszöntlek Sapphó szigete. Már ott ül a láthatár sarkában, a hová lassan belopódzott, mig a hajó csodálatos simán, mintha tej-tengeren úszna, közeledett partja felé. Nem is tengernek látszott ez az Archipelagus, hanem egy olyan csodaszép tónak, a melyben bübajos szigetehégek képződtek, hogy gyönyörűséggel töltsek be a vándort, a ki rászánja magát és sorra járja partjait. Mindegyik ilyen sziget egy külön világ, a melynek megvan a maga nagy története, hős kora és Istenekkel fűszerezett fantasztikus rege-

A LOVASOK.

világa. Itt nincs egy sziget sem, a melyet a Hellén-kor istenei nem barangoltak volna be, hogy vig mulatozásainak nyomát egy-egy mesében itt ne hagyták volna. De olyan édes emléke sincs egy szigetnek sem, mint Sapphó szigetének, melyet a dalnok nő hírneve örök dicsőséggel és babérral koszorúzott meg.

Babérra ugyan nem volt szüksége a szigetnek, mert a babérfák erdőszerte borítják be völgyeit, csak arra volt szükség, hogy ezt a babért egy mythikus alak dicsfényével vonja a sziget körül. Azóta regeszerűen nagy idő vonult el e vidék fölött, más nép, más emberek lakják e vidéket, a sziget is más nevet nyert: Mytilénének hívják, úgy hogy az ottani környékből semmi sem őrizte meg Sapphó emlékét, csupán a virágok, a babérfák és a madarak. A virágok, a melyek minden évben egyszer óriás pompával borítják el ezt a sziget halmot mintha egy nagy sírnak nagyméretű hantját akarnák feldiszníteni, mely alatt mélyen a tenger alján pihen a lesbosi dalkirálynő, az örjögésében önhalált keresett Sapphó. Aztán a babérfák, a melyek ezerszer sok ezer babérlevelet hajtának évente bokros ligeteikben, hogy mindig legyen friss babérlevél, mely a régi kor tradícióihoz mértén övezhesse a dalkirálynő homlokát.

INDULÁS A TEMPLOMBA.

VALLÁSOS DALOK ÉNEKLÉSE A SALAMON-SZIKLÁNÁL.

BRASSÓI ROMÁNOK TAVASZI ÜNNEPE. — A brassói «Photoglob» fényképe.

De leginkább él a költő emléke a madarak lelkében, a kik parányi lelkük teljes erejével kezdenek nap-nap mellett új énekbe, hogy az ő madárnyelvükön csattogjanak arról a mesemultban élő nőről, a kiről ők egy hosszú madárnemzetség óta nemzedékről-nemzedékre szállva tanultak dalolni csicsergő énekeket. Szegény kis madárkák olyanok, mikor ott a fákon énekelni kezdenek, mintha mindenkinek a belsőjébe beleszorult volna valami Sapphó elhalt lelkéből és most az abban a sok millió kis madárban finom, édes hangon dalolni kezdene. Az ő énekük az örök kar, a mely meg nem szűnő módon ott énekel Sapphó sírja felett és a mely csodálatos, páratlan énekbe beleszól mély, orgonaszzerű hangon a sziget partjain csapkodó tenger az ő örökkön élő habbullaival. De lehet-e szebb sírja, nagyobb szerű síremléke Sapphónak, mint ez a sziget, a melyben mindenütt, minden hajlatában benne él az ő lelke és a mely fölött örökké ott ragyog a napisten, az ő csodálatos tüzes szekerén, mintha minden nap újra keresné Sapphót, ez isteni nőt, a ki vele rokon, a nagy Zeus isteni kegyelméből.

Mennyivel jobban esik így gondolni vissza a mythikus időkre, mint a szociológusok kemény ítéletű szemüvegén át, a kik emberi voltukra visszavetkőztetve minden mythikus alakot, kérelhetetlen realizmussal ítélnék a bolondos Sapphó felett.

A mily szép és kellemes érzés, a mikor fel-tűnik a sziget és az ember közel úszik hozzá a gyorsjáratú hajón, olyan visszatérítő az, mikor a kikötőbe bevezik a gőzös és ott a parton, mozgásba jön a nép, az istenadta nép. Felmeztelen alakok, a kik kajikjaikba ugrálnak és egy csónak-ostromot intéznek a hajó ellen, hogy partra tudják szállítani az idegent. Az idegent, a ki teljes idealizmussal, Sapphó lelkének bámulatától eltelve közeledik a szigethez, azt egyszerre kicsavarják gondolataiból és a földre rántják ezek a görög és török csónakosok, a kik egymást igyekeznek lelicitálni, hogy egy kirándulót szerezzenek arra a pár órára, a míg a hajó ott vesztegel Mytiléné kikötőjében. Egy tatárképű kajikosra bízom magamat, a ki nagy hamar kivezett velem a partra, ott még egyszer elem állt ennek a buta török rendszernek az óre és elkérte a Teskerét, a török útlevelet, a melyet ez ország határain belül lépten-nyomon fel kell mutatni, mert a török úgy őriz minden embert az országában, mintha mind megannyi rab lenne. Rabok is szegények, egy lehetetlen, gyanakvó, kémkedő és gyilkos rendszer rabjai.

Mikor megszabadultam a parti őről, nagy-hamar kocsit kerítettem és vezetőmmel útra keltem a sziget hegyláncza felé. Abból a kis öbölbe szorított kalmár városból hamar kijutotunk és kertek között haladtunk a hegy törzse felé. Kertek között, melyekben, narancsfák álltak és babér-bokrok között granátalmák piro-

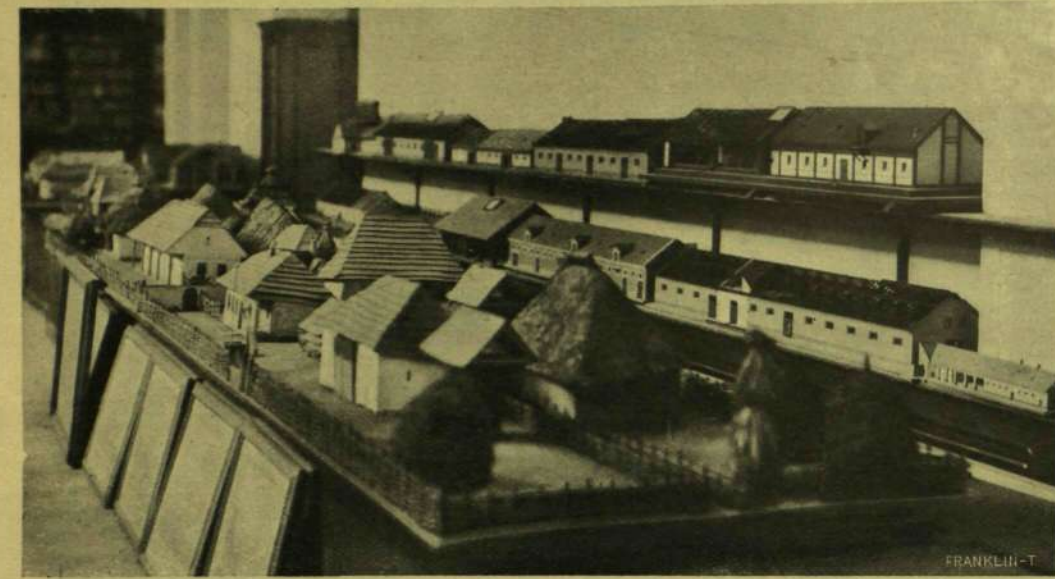

GRÓF SZÉCHENYI ISTVÁN ÉS VÁSÁRHELYI PÁL SZOBORMINTÁJA.

KUBIKUSOK.

A MAGYAR KIRÁLYI MEZŐGAZDASÁGI MUZEUMBÓL.

PARASZTI HÁZAK MINTÁI.

sodtak. Ellenállhatlan erőt éreztem magamon uralkodni, megállítottam a kocsit és egy kert granátfájához siettem, leszakítottam egy gyümölcsöt és gyönyörködve néztem a mesék gyümölcsét. Azt a ragyogó pirosbőrű almagyümölcsöt, melynek belsejében fekete magvak vannak. Képelem előtt olybá tűnt fel ez a gyümölcs, mint egy keleti nő, a kinek bronz színű bőre van, két esztanós arcán piros árnyalattal és ebbe az arcba fekete szemek ékelődnek, melyek ép úgy csillognak, mint ennek a granát almának a fekete magvai.

Egy-két görög, örmény és török gyült ez alatt körém és csak alamizsna adással tudtam a tola-kodó néptől megszabadulni, hogy felhajtassak a sziget hegyoldalára. Magán a hegyoldalon, meg az öböl szépségén nem volt semmi új-nemű, rendes tengeri tájkép, melyet egy kikötő öből ad, az emberek is utálatosok és baromiak voltak és olyan vadak, mintha ezen a földön soha kultúra nem lett volna. Az egész sziget-földön nem volt jóformán semmi különös és mégis abban az ünnepélyes csendben, a mely onnét a magasból a szigetet körül vette, volt valami megragadó, valami emlékszerű, Sapphó emléke, a mely bensőnké lett és öntudatlanul is hatást gyakorolt az emberre. Csaknem naplementéig kint kóboroltam a vidéken, de mikor a nap nyugovóra hajlott, sietve vissza kellett térni a hajóra, mert attól fogva a hajók napkelésig el vannak zárva a parttól. A vizen pedig az órség cirkál kis csónakokon, nehogy valaki meg tudjon ugorni ebből a ma már szomorú birodalomból. Kifizettem a vezetőmet meg a tatár kajikost. És uti plaidembe burkolódzva, a táboriszéken kifeküdtem a földözetre. A kapitány azzal örvendeztetett meg, hogy csak hajnalban indul tovább és az éjszakát kint tölti az öből előtt a nyílt tengeren. Megnyugodtam sorsommal és elhatároztam, hogy kint alszom a földözeten.

Nem is bántam meg. Nem bántam meg azért, mert így egy méltó festői látványban bucsuzhatam el Sapphó szigetétől. Csöndes éj volt és a hajó kint horgonyzott a kikötő előtt, bent az öbőlben lecsendesült a táj, csak egy-két jelző-lámpa jelezte az életet, a mint piros pislogással verésre könnyezte szeméit az éjszakai virrasztásban. Szellő nem lengett, aludt az éjszaka, csendes álomban, mintha a tenger ringatná, lágyan kelő és gyöngéden simuló habokkal. Olycsodálatos nyugalom ült mindenben, a milyen csak az ilyen alvó országban lehet, a melyet nem izgat a nyugat nagy kulturájának érve-rese.

Eltelve a mesés élvezettől, ébren töltöttem az éjszakát és a földözetről gyönyörködtem az ünnepélyes csendben. Minden percz egy gyönyör volt, bűbájosan édes, mintha a keleti mesék egy-egy fejezete lenne mindenik. Egy hosszú édes mese, melynek soha vége nem lesz és így folytatódik örökké. De megjött a reggel és ez szétverte a várost. Először egy kis breeze keletkezett, a mely sugó csapadékot vitt be a nyugvó habokba és aztán nagy hirtelen felhőket hozott elő titkos birodalmából. Erre a

megbeszélte jelle titokzatos hangok keltek a berkekben, a madarak feléledtek és kezdték hívni a hajnalt, a rózsza ujji hajnalt, mely Homerosz hazájában születik a legrózsásabb köntöben.

Édesen szép valami volt, az ember azt hitte volna, hogy abban a titokzatos mozgásban benne van a szigetnek a lelke, a mely ebben a hajnali órában szólalt meg, minden nap egyszer, az ő rejtélyes nyelvén. A kusza felhők ez alatt keringve szállva lecsaptak a szigetre és bebogozták harmatos szárnyaikkal és az olyan volt, mint egy égig érő gomolyg, mely a tenger mélyén kezdődik és felemelkedik a felhő-táborig, mely aztán elrejtje a magasba nyúló csúcsait.

Pár percz kellett még és a tengerből megszületett a hajnal, az aranytrónú nap biboros előfutárja. A sziget ekkor egy rózsaszínű nő alakot mutatott, mely megdicsőülten áll a tenger felett és a melynek fejét rózsaszín virágkoszorú borítja.

Egyszerre csak ez a titokzatos alak megmozdult, eleinte azt hittem, eltűnik, de aztán mind közelebb és közelebb jött hozzám, már-már azt hittem, hogy a hajóhoz ér, mikor egyszerre csak megsemmisült és helyette ott állt az arany nap és a sziget eltűnt, mert a gőzös már messze kint járt a sik tengeren.

Ifj. Hegedűs Sándor.

EKÉK.

A MAGYAR KIRÁLYI MEZŐGAZDASÁGI MUZEUMBÓL.

MAGYAR KIR. MEZŐGAZDASÁGI MUZEUM.

III.

Sem az ősi virtustól duzzadó pohárköszöntő, sem az önhitt kötekedés nem mozdítja elő a haza jólétét, hanem csak a csendes és kitartó munka és az alapos tudás. Oly édes, oly lélek-emelő egy tudat az, hogy volt és van még olyan magyar is, kinek hazaszeretével és finom lelki-külvével csak a munka bírása vetekszik s ezek egyik elseje gróf Széchenyi István s az ő jobb keze, Vásárhelyi Pál mérnök volt.

Természetes tehát, hogy a két férfi szobra méltó helyet foglal el a mezőgazdasági muzeum vízrajzi osztályában, a hol a Vaskapu s a Tisza szabályozásától kezdve egészen a malomárok húzásáig minden a mezőgazdaságot közvetlenül és közvetve szolgáló yizi művelet szemléltetvé van téve.

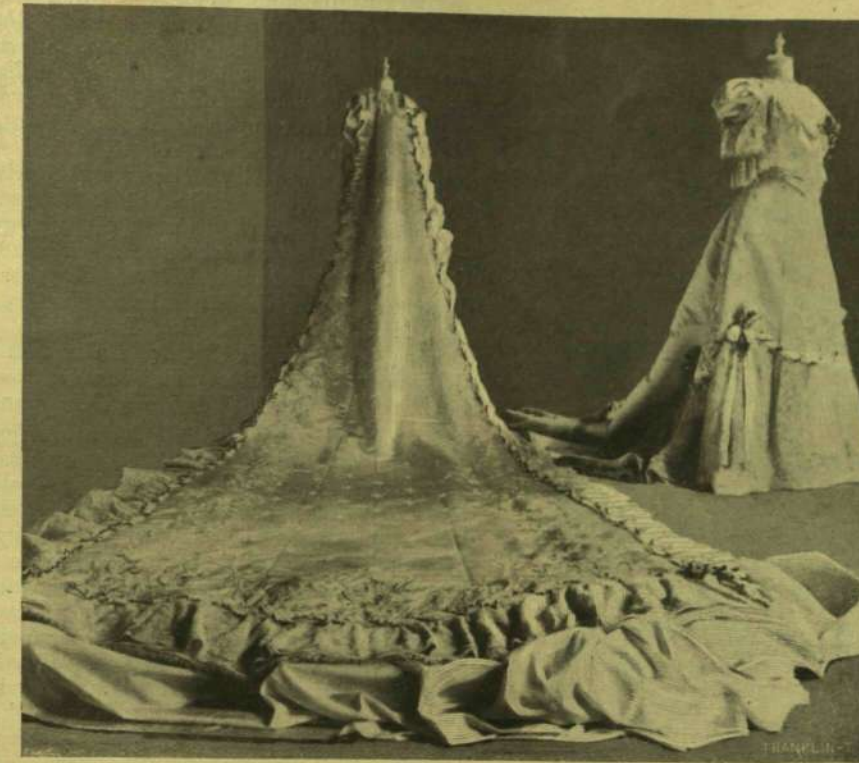
A túlsokat a lecsapolás és ármentesítés, a túlkeveset meg a rétöntözés által igyekeznek kiegyenlíteni, mindazonáltal a csapadék szélsőségei még mindig fogva tartják a mezőgazdát, a mint egy-egy szárazabb esztendő rosz termése is bizonyítja. E téren még rengeteg sok a kultur-mérnöki teendő, kivált zsilipes öntöző csatorna-rendszer létesítése tárgyában.

Ilyen vízszabályozást talajjavítással egybe-kötve igen szép modellben a francia kormány-tól kaptunk ajándékba.

Minden ilyen nemű munka napszámosa nálunk a kubikos. Azaz hogy nem napszámos, hiszen épen azért kubikos, mert kőbirtalom, vagyis a kiásott s eltalicskázott föld mennyisége szerint és nem az eltöltött napok számához képest kapja díjazását. A kultur-mérnök ezen nélkülözhetetlen munkása Szeged és vidékének tisztán magyar spezialitása, mert ez a nép jól táplálkodik, de józan, takarékos s munkabíras tekintetében páratlan. Minden holmija ráfér a talicskájára, úgy hogy könnyen költözködik, a társa meg már fel is állította gyékény-sátrát, melyben lábbal kifelé a tűzhöz, majd meg fog hálni, a tűz felett pedig már ott lóg a bogrács s benne a hagyományos gulyás, maga a kubikos pedig főzés közben megtömi a pipáját.

Egy másik képünk a gazdasági eszközök csarnokából van véve s egy csoport ekét mutat a legkezdetelegesebb, bivalyokkal vontatott erdélyi határárkóló faekétől a legtekélyesebb modern ekéig, az utolsó kép pedig néhány parasztházat mutat be mintában.

Az idei nagyszombaton délután a bécsi szak-irok egyesületét Saárossy Kapeller Ferencz minis-teri tanácsos igazgató, Paikert Alajos muzeumi őr és Gabnay Ferencz kir. főerdész kalauzolták a muzeumban s a társasági tagjai igen gyakran fejezték ki elragadtatásukat a lá-tottak felett, kijelentve, hogy ehhez hasonló

Viktória spanyol királynő menyasszonyi ruháj.

intézet Bécsben nincsen s nem is lehet, már csak azért sem, mert az ő népüknek ehhez nincsen meg a kellő érzéke. H. G. F.

KOSSUTH LAJOS VASUTJA.

Abból az alkalmából, hogy Kossuth Ferencz-nek úgyszólván első miniszteri rendelete a fumei vonalnak egy újabb sinpárral való kibő-vítésére vonatkozik, a mivel fokozni, fejleszteni akarja hazánk kereskedelmét: szinte önkényte-lenül előtérbe nyomul a mult század negy-venes éveinek hazafias mozgalma, mely a magy-ar ipar és kereskedelem megeremését tüzte ki ezéüljével. E mozgalom vezetője és leglelke-sebb harczosa Kossuth Lajos volt.

Alig hogy az akkori idők eme társadalmi ak-cziója túl volt a kezdet nehézségein; még alig vert gyökeret a magyarban az a tudat, hogy ipar és kereskedelem nélkül nem állhatunk meg az előre törő nemzetek sorában, Kossuth már is kiadta a jelszót: «tengerre magyar!». Az ő genialitása és lángoló hazaszeretete meglátta, hogy Magyarországnak gazdaggá, erőssé kell lennie, ha meg akar küzdeni az eljövendő veszedelmekkel és a kiváló emberek ritka éles-látásával Fiuméra vetette szemét, hogy ne csak a törvény betűjével, hanem a gazdasági fejlődéshez szükséges közlekedési eszközökkel is odacsatolja hazánkhoz.

A negyvenes évek elején megérlelődött Kos-uthban a Vukovár—fumei vasuti vonal esz-meje és emberfeletti munkával, hazafias lelke-sedésének egész tüzével igyekezett ez eszméjét valóra váltani. Irásban és szóval, az országgyű-lésen és az országban mindenütt kifejtette ter-vét és azzal a ragyogó ékesszólással, mely a megdönhetetlen igazságot a legszebb formába öltözteti, lelkesítette honfitársait végig e hazán. Tervét újjongva fogadták Fiumében és az egész országban. De Széchenyi István vezetésével csakhamar erős ellenzék szervekedett. A célt, hogy Fiumét vasut kösse össze a hazával, az ellenzék is fontosnak, sőt mindenképen kívá-natosnak találta, csak a kivitel módjában tért el Kossuth tervétől. Széchenyi a vasut vonalát Pestről vagy Mohácsról kiindulva Magyaror-szágon akarta végigvezetni és sehogyse tudott belenyugodni abba, hogy Kossuth Horvátorszá-gon keresztül kívánta az összeköttetést.

A helyzetnek e különböző felfogása késleltette az üdörös terv kivitelét és az ellentállók, a közönyösebbek táborának szólnak Kossuth Lajos szavai, melyeket egy a «Pesti Hirlap»-ban meg-jelent vasutépítési tervhez fűz, mondván:

«Mi egyébiránt látván a dolgok menetének akadékos folyamatát s érezvén, hogy itt a halasz-tás halál, csekély erőnközöttetlen előmunká-latok haladéktalanul kidolgoztassanak. És került legyen bár bajba s áldozatba, találkoztunk lé-

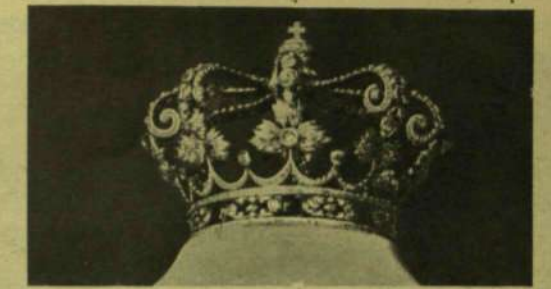

Moltó (Alfonso király nászajándéka).

gyen bár több részvétlenséggel és hidegséggel, mint a mennyit lehetségesnek véltünk, mégis némi megnyugtatónkra szolgál a közönséget értesíthetni, hogy különösen Szabó Pál bará-tunk munkás közredolgozása következtében, a fumeiek segítségével a szükséges költségek annyira kiteremték, miszerint reméljük, hogy a fumei vasut mérnöki előmunkálatai kevés napok alatt valósággal megkezdhetnek.»

A terv különben, melynek kíséretében Kos-uth Lajos e jellemző igazságokat írta, a vasút műszaki kivitelét illetően nem képviselte az ő álláspontját. Írója, valami mérnökember, arra az érdekes eredményre jut, hogy még gondo-latban sem szabad megkísérelnünk e vonalat, mely lovasútnak készülne, valaha gőzüzemre átalakítani. Azok a termények, a melyeket ez úton szállítunk, nem bírják el a gőzvasút költségeit, de meg nem is igényelnek oly gyors szállítást. Utasok szállítására nem kell berend-kezdni. A személyszállítás nagyobb gyors-ságot kíván és így, ha nem akarjuk, hogy megzavarja a fontosabb teherszállítást, külön vágány építését tenné szükségessé. Ez pedig nagy költséget jelent, a mely nem térül meg sehol. A ki utazni akar, az elégedjék meg azzal, hogy miként az árak, kilencez nap alatt ér Vuko-várról Fiuméba, ha pedig ezt nem találma elég gyorsnak, «hát válasszon magának más utat.»

Ha olvassuk e fejtegetéseket, alig tudjuk el-hinni, hogy ez mindössze hatvan év előtt író-dott. Mekkora változhatott azóta a világ, ha komoly szakemberek állították akkortájt olyan dolgokat, a miket ma megmosolyog még az is-kolós gyerek is.

A királynő koronája.

Gyöngy nyakék (Alfonso király nászajándéka).

Az igazság kedvéért azonban még egyszer meg kell jegyeznünk, hogy e terv nem volt a Kossuth Lajos terve. Ő nem volt ugyan szak-ember, de azért sohasem elégedett meg a ló-vasuttal, hanem kezdetől fogva a gőzüzemre gondolt.

Az 1844-iki évi országgyűlésen kért engedélyt e vasut építésére. Az utolsó napon veték tár-gyalás alá feliratát és mivel Széchenyi egy és más kifogást tett, majd pedig módosításokat ajánlott, a döntést elhalasztották a jövő szesz-zióra. Kossuth e miatt szemrehányásokkal il-lette Széchenyit és e vasut felépítésének meg-hiusulását mindvégig is őt okolta.

De a családás nem vette el Kossuth Lajos kedvét és nem is csökkentette lelkes munka-erejét. 1845-ben útnak indult, hogy bejárja Horvátországot és maga is személyre vegye azt a vonalat, melyen a vasutat tervezte. Harminez napnál tovább tartott, míg kocsin utazva Vu-kovárról Fiuméba ért. Micsoda utazás is lehet-tett az! Dülökön, elhanyagolt, kocsi nem járta úton haladt faluról-falura, kocsin töltött napot-éjszakát, piszkos útszéli csárdákban szállt meg, csakhogy szolgálatot tehessen hazájának, hogy előbbre vigye a magyarság ügyét. És mi-kor kimerítő, fáradságos útja után hazatérve beszámolt tapasztalatairól, egy szóval sem pa-naszolta fel fáradalmait. Ha valamiért panaszkodott, akkor az csak az volt, hogy Horvátor-szágból, melyet pedig közel évezredes barátság fűz a magyar hazához, idegennek érezte magát. Nem a szó idegensége bántotta Kossuth Lajost, hisz más nyelvű szót itthon is eleget hallott, de azt fájlalta, hogy lélekben is idegenekre talált és a közeli szomszédságban nem volt semmi, a mi a magyarra emlékeztette volna. Egész útján mindössze egyszer találkozott ma-gyarral — a Deák Ferencz arczképével. Egy elhagyott csárda ivójába tértek be, hogy meg-várják, míg lovaikat felváltják. A szoba falán egy valami mellett, mit valaha tükörnek hívták, két kép függött. Egyik az öreg Papius konzul, midőn a gallusra, ki szakállához merészelt nyulni, buzogányt emel, a másik pedig Deák Ferencz.

De ezt a fáradságos utat nem csak azért tette meg Kossuth, hogy az építendő vasut helyi vi-szonyaival megismerkedjék. Nagyon céljái is voltak. Ezzel a vonallal nemcsak Fiumét, hanem a horvátok atyafiságos barátságát is meg akarta szerezni a haza részére. «A magyarnak a Drá-vától az Adriáig, a horvátok a Dráván innen egészen a lomnici csücsig otthonosan kellene magát éreznie,» mondja Kossuth és ismétlenül figyelmezteti a magyar hazafiakat, hogy «oda kell menniök (Horvátországba) minél gyakrab-ban, mert sok bajnak vehető elejét a gyakori, élénk érintkezés.»

Azonban bármily önzetlen buzgalommal és csüggedést nem ismerő fáradsággal dolgozott

A jegyepár Madridba indul.

A spanyol királyné palástja.

Az esküvői díszkocsi, melyet a bombák elpusztítottak.

A királyné csipkekenője, melyet az esküvői alkalmával viselt.

is Kossuth: terve nem tudott valóra válni. Év-ről-évre halasztódott a döntés, míg 1848-ban az első magyar felelős miniszterium kebelében Széchenyi lett a közlekedésügyi miniszter és ezzel eldőlt a Vukovár—fiumei vasút sorsa. A hat fővonal között, melylyel Széchenyi be akarta vezetni vasútépítési programját, az egyik az volt, mely Fiumét közvetlenül Pesttel kötötte volna össze.

Haladéktalanul hozzá akartak fogni e vasút építéséhez, de az 1848-iki szabadság ragyogó napját elhomályosította a következő évek sötét gyásza és a leigázott bilincsebe vert nemzet még a pusztítás romjait sem takaríthatta el, nem hogy maradandó újat alkothatott volna.

Az alkotmányos rend helyreállítása után ismét teljes erővel fogtak hozzá e vasút tervének kiviteléhez és 1873-ban elkészült a déli vasút Szent-Péterről Fiumébe vezető vonala, 1874-ben pedig a Budapestről hazánk tengerpartjához vivő vasút. Igaz, hogy e vonal nem azon az úton haladt, melyen Kossuth Lajos tervezte, de ez semmit sem von le az ő nagy érdeméből. Ő volt az, aki rámutatott a Fiumével létesítendő összeköttetés nagy fontosságára és az ő, közel egy évtizedes, hazafias, lelkes munkájának köszönhető, hogy a nemzet átértette és méltányolta ez eszme nagy fontosságát.

Kossuth Lajos fia Széchenyi István miniszteri székén az ő dicső apjának szellemében kezdi meg munkáját, midőn fejlettebb viszonyainkhoz képest emelni akarja tengeri kikötőnk forgalmát. Kossuth Ferencz megfogadja apjának intő szavát: *„Tengerhez magyar, el a tengerhez!”*

Péter Jenő.

AZ OSZTENDEI SAKKVERSENY.

Világszerte imponáns mértékben megnyilvánuló érdeklődés közepette kezdődött meg az idei év egyik legfontosabb sakkseménye, az oszteni sakkverseny. Bennünket magyarokat ez a sakkverseny annál is inkább érdekelt, mert három sakkmesterünk is részt kér magának a külföldi mesterek versengésében: *Maróczy Géza, Forgács Leó és Balla Zoltán.*

A SPANYOL KIRÁLY ESKÜVŐJE. — A menyasszony fogadtatása Madridban.

Ez a három név elég biztosíték arra, hogy a magyar név megint diadalmasan fog kikerülni a nemzetközi versengésből. *Maróczy Géza* az utolsó két-három esztendő során fölkizdötte magát a legkiválóbb mesterek sorába, úgy hogy *Laskerrel* és *Tarrasch-sal* egy rangba helyezhető. *Forgács Leó* pedig a tavalyi barmeni versenyen nyert első díja után szintén a kiválóbb mesterek közé sorolható. *Balla Zoltán* hazai amatőr-sakkzókknak egyik legkiválóbbja és bíznunk benne, hogy szintén számottevő eredményt fog elérni. A résztvevő mesterek névsora egyébként a következő: *Balla, Bernstein, Blackburne, Burn, Cohn, Csigorin, Duras, Fahoni, Forgács, Gattie, Janovszki, John, Johner, Marco, Maróczy, Maljut, Marshall, Mieses, Lec, Leonhardt, Lewitt, Oskam, Perlis, Post, Reggio, Rubinstein, Salwe, Schlechter, Snosko-Borovski, Sournén, Spielmann, Süchting, Swiderski, Tauberhaus, Teichmann, Wolf.*

Mint ebből a névsorból is látható, eléggé nagy számban vannak képviselve az amatőr-sakkzók. Ezen a versenyen ugyanis azt az újítást alkalmazták, hogy a mesterek körébe amatőröket is becsatoltak, nyilván azzal célzattal, hogy nagyobb alkalmuk legyen ügyességüknek fejlesztésére és esetleges bemutatására. Elsőrangú mesterek mindössze csak *Maróczy, Janovszki, Schlechter, Bernstein, Marshall, Teichmann, Burn*, számottevő ellenfelek lesznek *Marco, Mieses, Forgács, Leonhardt, Swiderski, Csigorin, John* és *Blackburne*, a kit csak kora és rendkívül kedvezőtlen feltételek fognak megakadályozni zsenialitása teljes kifejtésében. A résztvevőket ugyanis négy csoportba osztják s a három utolsó helyre beérkezett résztvevő kilép. Ekkor a megmaradt huszonegy játszó két csoportra

A HÉTRŐL.

A közönség. A *„Vasárnapi Ujság»* e számának illusztrációi között van egy fölvetel, a mely alá bátran írhattuk volna ezimnek ezt is: *egy argumentum bukása.* Még pedig egy igen használt és igen valószínű hangzó argumentumé. Ezt az argumentumot legsűrűbben a löversenynek azok a barátai használták, a kik barátai egyuttal a totalizátornek is. Ezek erősködnek azon, hogy ha totalizátor nincs, közönségük se lenne a versenyeknek. A legerősebb érv maga a tény, és mi tényt mutatunk be a fotografáló masina másolatában, a melynek a hitelessége kétségtelenül mindenféle közjegyzői okiratnál. Ez a fölvetel az ügét verseny közönségét mutatja, tehát olyan versenyt, a melynél a totalizátornek teljességgel nincs számot tév szerepe. Közönsége mégis van rengeteg, a minthogy rengeteg közönségük van a testező-játékok versenyek is, a hol egyáltalában nincsen totalizátor. Egy-egy érdekesebb football-versenynek van annyi nézője, mint akármelyik totalizátorrel fűszerezett lófuttatásnak. El kell ismernünk, hogy ez nem régen van így. Csak néhány évvel ezelőtt is az ilyen versenyek közönsége a sportrajongók pár száz főnyi csapatából telt ki. A totalizátor nélkül való versenyek vonzó ereje azóta megszázoszorozódott. De ha nem régi is, a valóság valóság marad, bizonyító ereje teljes és tanulsága a milyen örvendetes, olyan nyilvánvaló. A sport, a kiművelt örök éssikolázott ügyesség kedvelői a magyar fővárosban bámulatos módon megsokasodtak és ma már tizezerek érzik, hogy lehet és érdemes ebben a nélkül is gyönyörködni, hogy az ember közben elveszítse a pénzét.

Az élet. Harmadéve Budapesten a szegények házában egy százhat esztendő hajadon halt meg. Ha jól emlékszem, Szabó Juliának hívták. Hatvannyolc esztendő koráig cseléd volt, attól fogva kegyelemkenyéren élt. Férjhez menni nem tudott, mert nemcsak szegény volt, hanem szép se volt soha. Az élete a nyomorúság volt mindig. Kilenczven esztendő korában megvakult. És mikor haldokolt: két dolgot sajnált. Az egyik az volt, hogy soha életében nem volt

új ruhája: a másik meg az, hogy: már itt kell hagynia ezt a gyönyörű világot, pedig még szeretett volna legalább egy esztendeig élni. — Most megint egy más eset olvasok a lapokban. Törökország amerikai nagykövete, *Csekib bég* már öt esztendeje van Washingtonban, de a megbízó levelét mai napig se adhatta át Roosevelt elnöknek. Nem pedig azért, mert a megbízó levele még Mac-Kinley elnöknek van czimezve, a ki tudvalevőleg merényletnek lett áldozata. De nincs ember a stambuli udvarban, a ki ezt a szultánnak meg merészelné mondani. A padisah ugyanis retteg a merényletektől és az életével játszik az, a ki neki egy ilyennek még csak a

hírét is meg merészelné mondani. Mac-Kinley halálát tehát a nagyúr mai napig se tudja. Így él a minden igazhívők ura oly rettenetes elzártottságban, a melybe senki és semmi más se juthat hozzája, csak — a félelem. Remegve oson egyik terméből a másikba, bujkál a függönyök és szőnyegek mögött, kezében örökké töltött pisztoly van és ha a szél kúnt megsuhogtatja a lombot, minden csöpp vér elfut az arcából. Összeesküvőt és gyilkost lát minden falatban, a mit eleje tesznek, minden nap más szobában alszik, és mindig csak nappal; mert fél az éjszakától és ezt mindig virrasztva tölti. Tükörbe soha se néz, mert a fehér haj a közeledő elmu-

Földiák György: Velencei halászok.

A MAGYAR AMATŐR-FÉNYKÉPÉSZEK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

MAGYAR NŐI KÉZI MUNKÁK A PÁRISI NEMZETKÖZI VERSENYEN.

lás követe és ő reszket attól, hogy lássa a halál hírnökeit. — Kedvesebb, jobb, kívánatosabb élet-e ez, mint volt a szegény Szabó Juliáé? És ime, ez az ember is mily móhon, mily égő vágygyal, mily sorvasztó szenvedéssel ragaszkodik hozzá! Mennyire retteg az elmúlásától! Ki merne vállalkozni rá, hogy megállapítsa: mi az, a mi az embernek az életben drága, becses, kedves, mikor ime látjuk, mily göresősen tapad hozzá az is, a kinek az egész életből csak az érte való rettegés jutott. És látjuk azt is, hogy nincs gazdag élet és nincs szegény élet, minden ilyen tulajdonság többé-kevésbé mellékes, a fő maga az élet, a mely bennünk lélekként és a mely nem lehet oly sivár, hogy az ember mohó ragaszkodással ne csüggjön rajta.

*
Az *érettségi*. Az érettségi vizsgával baj van minden esztendőben és a bajban — akarmilyen természetű — szinte minden alkalommal a *puskáké* a cselekvő szerep. Egyszer a komoly puskáké, azé, a melyik gyilkol, máskor meg az iskolai puskáké, a melynek némely helyen más neve is van, de a rendeltetése mindenütt hasonló. Az, hogy valami suskus segédelmével lendítse át a gyöngye szárnyú diákokat a vizsga meredélyein. Az első puskák akkor csinál bajt, ha elsül, ez a második meg akkor, ha nem sül el: de bajt, veszedelmet, botrányt és ártalmat okoz mind a kettő. Nem múlik minálunk esztendő, hogy az érettséginek ne lennének halottjai és sebesültjei, sebesültek alatt azokat érve, a kiket a második fajtájú puskák el nem sülése terít le egy esztendő ismétlés, vagy egy új vizsga porondjára. Ez a sok kalamitás a *kérdések*, még pedig a fájdalmas kérdések csoportjába hurcolta be a vizsga, főként pedig az érettségi vizsga dolgát, a mi a diákokon kívül a szülőket is erősen foglalkoztatván, kell, hogy foglalkoztassa a paedagogusokat is. A kik a bajok okát az intézményben látják és ennélfogva ellenségei az érettségi vizsgának, azzal argumentálnak, hogy ez a vizsga ártalmas, mert fölösleges. Az iskola nyolcz esztendő alatt eléggé megismerhette a diákokat és ha a kapuig eresztette, nincs értelme, hogy még egyszer próbára tegye, rászabadítván a véletlenséget is. A másik fölfogás viszont azt veti ez ellen az argumentum ellen, hogy a melyik diák nyolcz esztendő alatt hűségesen és lelkiismeretesen végezte a dolgát, annak ez az utolsó próbatétel nem veszedelem. A dolog bonyolultabb, mint a milyennek első pillanatra látszik, mert a kérdés területe pusztán az érettségi vizsga dolgánál sokkal szélesebb. Az iskolának és az életnek egymáshoz való viszonya még egészében alapos rendezésre szorul, mert ez a viszony harmonikusnak addig nem tartható, míg a boldogulásnak föltételei is nem lesznek harmonikusak az iskolában is, az életben is. Az pedig bizonyos, hogy ez a harmonia ma még nincsen meg. A kik az iskolában jelesek, bizony nyakra-főre buknak az életben, sok mindig kitűnő diák kap elégtelen osztályzatot az élet első próbáján és sok szekundás diák kap az élet nagy iskolájában kitűnő bizonyítványt. Ez az ellentét csak akkor fog megengyhülni, ha az iskolát és az életet, mindkettőnek rendjét egyazon erkölcs törvényei szabják meg. A kinek sikerülni fog ezeket a törvényeket kodifikálni, az óriási dolgot művel, mert megcsinálja az emberi boldogulás kódexét. Akkor azután a vizsga se lesz félelmetes többé és egy épeszű diák se használ majd se ilyen puskát, se amolyan puskát, mert a boldogulás tudományára a leglustább diák is kíváncsi.

*
A *Budapesti Hírlap* jubileuma. A magyar sajtónak egy szava súlyában és olvasottságában vezető organuma, a *Budapesti Hírlap*, ezen a héten, pünkösdi számával ünnepelte meg fennállásának negyedszázados jubileumát. A magyar hírlapirodalom mérföldlépő csizmával haladt a fejlődés útján és annak a huszonöt esztendőnek, a melynek fiatal díszében ez a magyar lap most ünnepelt, e szinte legendás fejlődés adja legszébb jelentőségét. E fejlődés, a melynek arányait ez újság legerősebb lendületében, a maga sorsában láthatja és ünnepelheti. Egy negyedszázad bizonyára nem lesz nagy idő a *Budapesti Hírlap* történetében; de ez a ne-

gyedszázad nagy idő marad neki is mindenkorra, mert az első volt. A mi immáron diadalmas sorsában küzdelem, talajtörés és útesinálás volt, az ebben a huszonöt esztendőben foglaltatik. Hogy azután ez a negyedszázad tudott több lenni, mint e megalapozó munka kerete, hogy telt belőle olyan eredmények elérésére, a melyek egy magyar lap hatásának és virulásának eddig ismeretlen méreteit jegyezték be a hírlapirodalom fejlődésének történetébe, ez a lélek, az erkölcs, a tehetség és a hozzáértés érdeme és díszesége, a melynek ereje a *Budapesti Hírlap*-ot mindig áthatotta és belőle kisugárzott. Minden vállalkozás sikerének egy a titka és biztos eszköze: a maga hivatásának helyes fölfogása és a jól fölfogott hivatás hűségese szolgálása. Az elsőhöz szükséges az intuitio adományja, a második földadathoz a rátermettség és hozzáértésen kívül az elsőért, a hivatásért való becsületet, eszményi lángolás is. Abban a gyönyörű munkában, a mely e nagy és minden ízében magyar újság életének huszonöt esztendejét megtöltötte és most ünnepének pünkösdi díszében jelent meg a közönség előtt, ezt az igazságot is, ennek az igazságnak az igazát is megtaláljuk. Érdeme ennek mindazoké, a kiknek e munkában részük volt és első sorban azoké, a kik e munkás seregnek első sorában állottak.

MAGYAR NŐI KÉZIMUNKÁ-KIÁLLÍTÁS PÁRISBAN.

Franciaországnak jelenleg legmértvőbb s összeköttetésénél fogva legelőkelőbb napilapja, a *Gaulois*, nemrég versenybe indította Európa összes művészi munkáival foglalkozkodó hölgyeit s a befolyt munkákból, melyek a harmincezer darabot meghaladták, a múlt hó végén kiállítást rendezett Párisban, a Palais des Glaces nevű helyiségben.

A nevezett lap szerkesztősége Magyarországot is felszólította, venne részt e nemzetközi mérkőzésben, hivatkozással azokra a sikerekre, melyeket eddig iparművészeti tárlataink külföldön elértek. Külön természet böcsötött rendelkezésünkre s kivételkép felmentett minket a francia jury előzetes bírálata alól.

Ehhez képest alakult itt egy külön magyar bizottság Pejaacevich Jolán grófnő és Széchenyi

Béla gróf vezetése mellett, melynek feladata volt a kiállítandó anyagot összegyűjteni, elbírálni s rendelkezési helyére eljuttatni.

A bizottság lelkiismeretes mérlegelés után 58 kiállítónak 128 darab különféle munkáját: hímzést, csipkét, szövést, festményt s egyebet talált érdemesnek arra, hogy hazánk képviseletében tanuskodják a nagyvilág előtt hölgyeink ízléséről s kézi ügyességéről. A kiállítók sorában foglalt helyet a pozsonyi Izabella házi ipari egyesület remek hímzésekkel, melyeket Izabella kir. hercegnő választott ki, továbbá három részben magánosok által fenntartott műipari telep, a torontálmezei és máramaros-szigeti állami szövő-telep. Kiegészítésképp Kalotaszeg vidékéről, Komárom- és Somogy megyéből származó hímzések is csatoltattak az amatőrök munkáihoz.

A magyar csoportot ábrázolja mellékelt képünk. Elrendezését Reinach grófnő s az orsz. magy. Iparművészeti Múzeum franciaországi hivatásos képviselői, Delamarre és Didat urak végezték szíveségből. Ez utóbbi készítette a saját költségén a csoport fényképét, illetőleg ducot, melyet felhasználunk.

A szokatlanul nagy számú és értékű díj fölött — az első négy díj értéke 15 ezer frank volt — külön e célra alakított nemzetközi jury ítélkezett e napokban. Itéletének eredménye azonban csak részben ismeretes és így egyelőre nem közölhetjük olvasóinkkal, hogy Magyarország hány kitüntetéssel került ki e nemes versenyből.

MAGYAROK BELGRÁDBAN.

«Ha a föld Isten kalapja, hazánk a bokréta rajta...» Így énekelt Petőfi Sándor, a mihez e sorok írójának, a ki négy napig élvezte a páratlan szerb vendégszeretetet, nagy kedve volna hozzátenni, hogy a szomszédos kis Szerbia talán e bokrétaból szakított virágszál, mert a magyar vendégek odalenn valóságos magyar földet és egy izzig-vérig magyar népet találtak, mely mintha a mi földünkől és a mi vérünkől való volna, csak épen hogy a nyelve más. Szokása, erkölcs, természete, büszkesége, rártartisága és kedves közvetlensége egészen a mienk: magyar.

Ebbe a kis országba *Rákosi Jenőnek*, az *Otthon-kör* elnökének vezetése alatt pünkösdi ünnepére száz magyar hírlapíró és egyetemi hallgató rándult le egy kis barátkozásra. Csak azt terveztek, hogy megtekintik program szerint Belgrád nevezetességeit, Nándorfehérvár romjait, a Kalimegdánt, a Konakot, Topesidert; leutaznak a Dunán a romladoszó sok tornyú Szendrőrg stb. De a magyarok terveztek s a szerb lelkek meleg túlradása végzett... A barátkozás vége valósággal testvéresülési ünnep lett, melyben a vendéglátók és a vendégeskedők szíve egyetlen nemes fémmé olvadt össze, azzal az erővel, mely az elemeket státus naszens állapotban egyesíti. A két nemzet közt le-

NYÚJTÓ-GYAKORLAT.

omlott minden választó fal. A közöny, a gyanu és a balítéletől szított horog kérge lefoszlott a lelkekről a közös rokonszenv sugarában, mint a hogy eltűnik a tájról a köd, ha jó a virradat. Magyar és szerb, hála Isten megint jó barátok lettek, mint hajdan voltak Kapisztrán korában, s ezzel felismerték közös hitvallásuk tartalmát s a történelem parancsát.

A gondviselés műve ez, melynek e barátság-al bizonynyal cseljái vannak. És nem véletlen dolog, hogy az új frigy megpecsételésénél, Szendrő ősi várában, a Kossuth-képekkel díszített zöldleveles lakoma-sátor alatt ugyanazon domboldalokról s tán ugyanazon szőlőtöke tüzes terméséből ittak áldomást a két nemzet fiai, melyből századokkal előbb Brankovics és Hunyadi... Ha igaz, hogy a történelem forrása visszatér, s hogy a nagy történelmi korszakok meg szoktak újulni, akkor a belgrádi barátkozásnak mély jelentősége van, a melyen elgondolkozhatik a magyar is, a szerb is. Mert a történelem tanu rá, hogy a két nemzet testvéresülése mindig kölcsönös nagy veszedelmet előzött meg, melyet a nemzetek lelke csodálatosan mindig előre megérez... Zsigmond király követei épen Szendrő (Sze-

derév) várába mentek volt, a szerbektől a török ellen segítyt kérni s az elmúlt héten újból magyar szó zenéje esendült a komor, hatalmas bástyafalak közt. Vajjon nem kell-e ebben újmutatást látnunk? Figyelmeztetést, hogy a két nemzetre válságos napok következnek, melyben össze kell tartani? A jó Isten tudhatja azt csak, a ki a népek sorsát intézi...

Szerényi Gusztáv.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A gondolkodók. Azokat a nőket kell a «gondolkodók» alatt érteni, a kik kiemelkedtek már a régi asszony szűk, hagyományok által korlátozott értelmi köréből, a kiknek agyveleje a tudományos munkában, a kenyérszótól folyó küzdelemben edződött, de a szívük még a régi asszony szíve, ép oly fogékony a szerelem lázas fellobbanásai, emésztő kínjai és titkos gyönyöreire iránt, ép úgy szenved és vergődik, eped és ujjong, ép úgy hullámszik, mint a többi nőké szokott — mióta a világ. A modern nő nagy problémájának ez a gyökere s ezt ragadta meg *Kafka Margit* új könyvében, a mely tizenhárom elbeszélést köt egy csokorba. A leány feljőn Pestre diáknak, keményen tanul, nem akar olyan lenni, mint a többi közönséges lányok, a kiket elszédít egy fiatal ember látása — s mégis beleszédül egy okos fiatal emberbe. A míg azt hiszi, csak jó pajtás, két értelmes ember objektív érdeklődése fűzi őket össze, — máris szerelmes. S mikor ennek tudatára jut, csak úgy belesírja könnyeit a párnájába, mint a falusi kis lányok. A leány-diákok internátusában este összebújnak a lányok, s akarátlanul is a szerelem előttük többé-kevésbé rejtelmes kérdése körül foly a beszéd. Két kis diák-kisasszony egy pillanatra pikáns, öntudatlanságában vakmerő helyzetbe kerül egy túltapasztalt világgal s tiszta lelkiükön, a szerelmi izgalom iránt végtelenül fogékony idegzetükön hirtelen átsuhan a sejtése annak, a mi a nagyváros lefűggyönyözött ablakai mögött, férfiak és nők közt végbemegy. Effélék a *Kafka Margit* tárgyai között azok, a melyekben leginkább érezzük tiszta látását, értelmiségének ritka fölényét. Vannak azonban más témái is, mindegyik a nő lélek egy-egy zúgába vezet bele. A szögletes, darabos, félnék és álmatag sülő leány, a kiben az első táncmulatságon aratott sikere egyszerre fölébreszti a nőt, az asszony, a kiben a lelki magány, az erős értelmesség túlfinomította az ideges érzékenységet s a ki megöli magát, mikor nyomára jut annak, hogy férje nem éri be teljesen ő vele, a kis képezői leány, a ki keresztül meg az igazgató úr szobájában a legnagyobb veszedelmén, a nélkül, hogy csak sejtelve is volna róla, — mind csupa minden ízükben

SZABAD-GYAKORLATOK.

A DEBRECZENI TORNAVERSENYRŐL. — Lettler József fényképész felvételei.

RÁKOSI JENŐ BESZÉDET MOND A MEGÉRKEZÉSKOR.

női lelkek, az élet lehelletétől megszinesedve. Nem tudunk egész mai irodalmunkban könyvet, a mely annyi érdekes anyagot adna a modern női lélek tanulmányozójának, mint ez. Férfi-alak pontosabban rajzolva alig van az elbeszélésekben, többnyire csak körvonalakban vannak odavetve s nem nagy becsületére válnak nemünknek. Kafka Margitnak mintha az volna a filozófiája, hogy a férfi mindig szenvedést okoz a nőnek. Ez a felfogás abból a kétségkívül helyes és nagyon éles látásra valló megfigyelésből fakad, hogy a férfi és a nő szerelme nem egyforma, mert míg a nőnek egész lényét legmélyebb gyökerében ragadja és rázza meg a szerelem, a férfit felületesebben érinti, lényének csak egy részét keríti hatalmába. Ebből az ellentétből, a mely szinte természeti törvény, sarjadjik ki aztán a nők sok csalódása, kiábrándulása, keserve. — Kafka Margit előadási módjának még vannak bizonyos apró szögleteiségei, de gyors, erőlyes léptekkel halad a teljes művészi kialakulás felé. Két-három évvel ezelőtt megjelent verses kötetében még csak sejtette a hagyományos formák mögött az egyéni erőt, «Nyár» és «Levelek a kolostorból» című elbeszéléseiben már egyszerre nagyot szökent fölé s ezt a helyét új könyvével jelentékenyen megerősíti. Most már van saját látása, a dolgokat mindinkább a maga szemével, a maguk teljes valóságában nézi és fogja meg s van saját egyéni nyelve is. Pályájának lírai kezdetétől megőrizte annyit, hogy nőalakjaiban néha belelegyít valamit önmagából: legalább egy-egy jelenete, egy-egy megjegyzése úgy hat, mint egy benső önéletrajzi adat, egyik elbeszélése (Diadal) pedig bevallottan memoire-részlet. Mástól különben mindig fölötté áll témáinak s nem mindennapi biztonsággal uralkodik rajtuk. A közt a három-négy frónő közt, a kik miatt megbocsátjuk azt a sok vétet, a mit ugyancsak elszaporodott társnők az irodalom ellen elkövetnek, közte van minden bizonynyal Kafka Margit is; színvonal dolgában pedig elbeszélései a mai irodalmi termelés legmagasabb rendjéből valók.

A «Budapesti Szemle» júniusi számának első helyén Hatvany Lajosnak egy finom érzékkel írt tanulmánya van az újabb francia líra egyik legjelesebb költőjéről, Herediáról, kinek szonettjeit sokféle s néha igen jeles fordításokból ismeri a magyar közönség is. Gróf Vay Péter uti rajzainak sorozatát folytatja; ezuttal Maniláról ad vonzó ismertetést. Bárány Gerő «A mindenség egysége» címmel fejteget mélyreható gondolatokkal egy filozofiai problémát. Ifj. Korányi Frigyes regénye, «Iremi kertek», Léva József egy merengő hangulatú költeménye s Lafontaine egy elmés meséjének csinos fordítása Zempléni Árpádtól adják a füzet szépirodalmi tartalmát. Than Károly nagy kémiai kézikönyvének új kötetét Fodor Jenő, Fogazaro regényét, a «Szent-et Vetési» József ismertetési nagyobb cikkben. Az «Értesítő» rovatban egy sereg szépirodalmi és tudományos munka ismertetése fejezi be a füzet tartalmát.

PÉTER SZERB KIRÁLY.

A KIKÖTŐ A SZÁVA PARTJÁN A MAGYAROK HAJÓJÁNAK ÉRKEZÉSEKOR.

A MAGYAR KIRÁNDULÓK BELGRÁDBAN — Jelfy Gyula fényképe.

Irodalmi kincsek. Ez alatt a cím alatt igen kedves formájú könyvsorozat jelent meg. Kicsiny formátumban, nyolczadrétegben, finom zöld bőrbé kötött kis könyvek, a melynek most külföldön nagyon divatosak, mert könnyen elhelyezhetők akár kabátzsebben is s a nyomásuk sem olyan apró, hogy a szemet rontsa. A címlapon ott van mindegyikben a szerző arcképe. Az öt kötet mindegyike egy-egy irodalmi szempontból is nevezetes mű vagy gyűjtemény; az első közülük, mintegy bevezetője az egész vállalatnak: Beöthy Zsoltnak A magyar irodalom kis tükré című tanulmánya, most már harmadik kiadásban. Nagy művészettel írt összefoglaló képe ez a magyar irodalom, vagy jobban mondva a szellemi élet egész fejlődésének, élvezettel olvassuk újra meg újra. Kisfaludy Sándor Hunfy szerelmei a második kötet, bevezetésül gróf Szécsen Antalnak, elhunyt magvas gondolkozási esszé-írónak a költőről szóló tanulmánya van a magyaros vonzóderejüket máig is megtartott versek előtt. Az ember tragédiájához Alexander Bernát írt bevezetést, Heine Dalok könyvéhez fordítottjuk, Endrődi Sándor, Vörösmarty válogatott verseihez Beöthy Zsoltnak a költő születésének századik évfordulójára írt beszéde van bevezetőül csatolva. Láthatni ebből, hogy a gyűjtemény egyes darabjai is érzékkel vannak összeválogatva; szeretnők azonban a modern magyar szépirodalom egy-egy termékét is köztük látni. Az esetleg kiadandó új sorozatban remélhetőleg meg fogja találni a maga helyét a mai napok forrongásában érdekes, a mai nemzedék lelkehez mégis csak legközelebb álló irodalma is.

A magyar tengerészet és a fumei kikötő. A magyar tengeri hajózás jövőnkre oly fontos kérdésének nagyon tanulságos és elmemozdító áttekintését adja ily címmel most megjelent szép könyvében Gonda Béla. A tárgyban teljesen otthonos szakember ismereteivel és tapasztaltságával foglalja össze az anyagot. Történeti bevezetéssel kezd, a magyarságnak a XII—XVI. században kifejtett törekvéseiről szól, hogy tengerhez juthasson, azután Fiumének Magyarországhoz csatolását s változatos viszonyait mondja el. Ezzel tér azután tulajdonképeni tárgyára. Előadja, mit tett és mit szeretett volna tenni a magyar nemzet a múlt század első felében Fiuméért s a magyar tengerészetért, Széchenyi és Kossuth szaván indulva, hogy igyekeztek a kikötőt fejleszteni, a hozzá vezető utakat szaporítani, milyen hatással voltak az 1848-iki események az ügyre. További fejtegetései során összeállítja a fumei kikötő kiépítésére és felszerelésére tett intézkedéseket 1867-től mostanáig, s ismerteti a kikötő mai helyzetét: hajóforgalmát, az Adria-társaság alapítását és fejlesztését a parthajózási vállalatokat, az Ungaro-Croatát, Fiumének az osztrák Lloydal való viszonyát, a kivándorlási hajóáratokat, Fiume tengeri áruforgalmának külön fejezetet szentel s a végén levonja tanulmányainak tanulságait, megállapítja Fiume szerepét az állami jövedelmek dolgában, összehasonlítja forgalmát Triesztével. Lendületes záró szó fejezi be a könyvet, melyből vajmi sokat tanulhat mindenki, a kit a magyar közgazdaság egyik döntő fontosságú ügye, a tengeri hajózás érdekel.

Új könyvek:

A gondolkodók és egyéb elbeszélések; írta Kafka Margit. Budapest, Athenaeum; ára 2 korona.

«Budapesti Szemle». A M. T. Akadémia megbízásából szerkeszti Gyulai Pál. 1906 június. Budapest, Franklin-Társulat. Előfizetési ára egész évre 24 korona. Egyes szám ára 2 korona.

Irodalmi kincsek. Öt kötet. Budapest, Athenaeum. Kötetjének ára 3 korona.

A magyar tengerészet és a fumei kikötő. Írta Gonda Béla. 63 képpel és rajzzal. Budapest, Pátria-részvénytársaság.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Petrichevich Horváth Odón báró nagybirtokos, életének 69-ik évében Alvinczen. — ANÁNYI ÁGOST kegyesrendi áldozópap s a rend kecskeméti főgimnáziumának tanára 65 éves korában Budapesten. — TAMÁS KÁROLY királyi ítélőtáblai bíró Besztercebányán. — SZÁVA GERŐ gyógyszerész, Előpatak gyógyfürdő ny. igazgatója 43 éves korában. — POLLAR ADOLF kereskedő 56 éves korában Léván. — Idősb kisdobai DOBAY FERENCZ nyug. megyei főszámvívó, földbírtokos 74 éves korában Nagyszébenben. — PERTICH MUALY nyug. árvászekéi elnök 68 éves korában Szabadkán. — EPERJESY SÁNDOR ügyvéd, 48-as honvédtiszt, városi képviselő és vármegyebizottsági tag Nagykanizsán 76 éves korában. — SKUBLICS GYULA, Zala vármegye volt főispánja 76 éves korában Budaörsön. — BISCHTZ MÓN, a kiterjedt Bischtz-család szeniora, 85 éves korában Budapesten. —

PILLANATFÖLVÉTELEK A KÖZÖNSÉGRŐL.

EGYVELEG.

* A vadonban tenyésző ló átlag 36—40 évig él, míg a tenyésztett ló ritkán éli túl a 25-ik esztendőjét.

«Nem mind arany, a mi fénylik», és nem minden szappan, mely mint glicerín-szappan árusítva lesz, tartalmazza is ezt. A glicerín pedig a bőr egészségére és tisztántartására nélkülözhetetlen. A közönség azonban nem ismerheti fel a szappan glicerín-tart-

izadhat nedves helyeken, melynek glicerín-tartalma a 20% ot felülmúlja és csak ilyen szappan képes a bőr felharsogását, puháságát eredményezni, ellenben a többi szappanok éppen ennek ellenkezőjét.

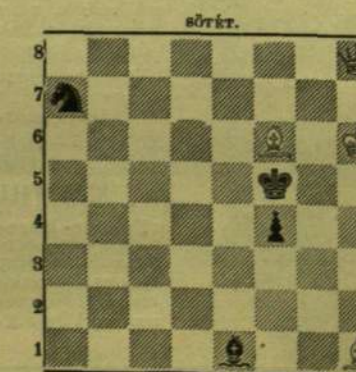
A legújabb amerikai összetételű, divatos kellemes, vonzó illatot árasztó parfüm a «Diana parfüm». Urak, hölgyek egyaránt csodálják beszédnek a pikáns, elbűvölő illatáról, melyet a pesti úri hölgyek egyszerre felkaptak. Eredeti 5 koronás nagy üvegekben szállítja a magyarországi forrástól Erényi Béla Diana-gyógyszer-tára, Budapest, Károly-körút 5.

Rob-hashajtó a legkellemesebb (10 fillér.)

SAKKJÁTÉK.

2488. számú feladvány. Dr. Gold Samutól, Newyork.

(Idegen földön élő honfitársunknak, a világhírű feladvány-szerzőnek, egyik jeles alkotója.)

VLÁGOS.

Világos indul és a harmadik lépésre matcát ad.

A feladványok megfejtéseit megjelenésük után négy héttel közöljük s ezért a megfejtések beküldési határideje négy hét. Később érkező megfejtéseket nem vehetünk figyelembe.

BÁRÓ SENYEV ISTVÁN NÉGYES FOGATA.

A BUDAPESTI ÜGETŐ VERSENYEKÉRŐL.

Olcso cseh ágytoll!

5 kilo: új fosztot 9.60 K, jobb 12 K, fehér pelyypuha fosztot 18 K, 24 K, hófehér pelyypuha fosztot 30 K 38 K

Szállítás portómentes, utánvétel. A kieserítés és visszavétel portómentesítés ellenében megengedjétek. 3494 Benedikt Sachsel, Lobes 60. Post Pilsen, Böhmen.

Fényképészeti

készülékek és kellekek a legnagyobb választékban

Calderoni és Társa

mű- és tanszerraktárban

Budapest, IV., Kishid-utca 8.

Látsszerraktár IV. ker., Váci-utca 1. szám.

Nagy képes árjegyzék.

GERŐ ADOLF

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 4. sz.

ajánlja készítményeit

fájós lábakra.

TELEFON 15 05. TELEFON 15 05.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű Földes-féle

MARGIT-CREMET,

mely szirtalan, ártalmatlan s rögtön szépíti a Földes-féle MARGIT-CREME gyor an és biztosan ható ártalmatlan szer seplek, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindenemü bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és esodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni

Postán utánvétel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

Földes Kelemen gyógyszer. Arad.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszer a

MELANOGENE

fekete és barna színben.

Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajszot pár perc alatt feketére vagy barnára lefesteni. A szín állandó és a természetes színtől meg nem különböztethető. Ártalmatlan és alkalmazása igen egyszerű. Nem piszkít. 11284

Ára 2 korona 80 fillér.

Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-12 és Andrássy-út 29. Kapható minden gyógyszerárban.

FEJFAJÁS ELLEN

ANTIDOL

FÉL PERCZ ALATT HAT

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBA!

Rozsnyay Mátyas **chininezukorkája** íztelen chininból.

Többszörösen kitüntetve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók tümel vándorgyűlésén 40 arany pályadíjjal jutalmazva.

Láz ellen! Nem keserű!

Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermeknek, a kik keserű chinint bevenni nem képesek.

Valódi, 11468 ha minden egyes piros csomagolópapíron Rozsnyay Mátyas névalírása olvasható. 11266

Rozsnyay Mátyas gyógyszerész Arad, Szabadság-tér.

Szép, szebb, legszebb

lesz mindenki, mert 2-3-szori bekenés után eltűnik az arczról pattanás, kiütés, seple, májfolt, söt ráncok is a valódi angol

használatá által.

Teljesen ártalmatlan és a kéz-, nyak-, váll-, arcbőrt biztosan fehérre, üdév, finommá varázsolja 1 üveg ára 2 kor. Ehhez ugorkaszappan 1 kor., puder 1.20 kor, ugorka-eréme 2 kor. Kaphatók a gyógyszerárakban. Csak Balassa-féle a valódi! Balassa Kornél gyógyszerész Arad, Erzsébetfalva.

BALASSA FÉLE UGORKATEJ

BRÁZAY-SÓSBORSZESZ-SZAPPAN

egészségi és kozmetikai szempontból felülmúlhatatlan.

BRÁZAY-féle KÖLNI-VIZ

az illatszerek legkiválóbbja. 11304

Brázay-sósborszesz nélkülözhetetlen házszer.

Előpatak

gyógyfürdő

kiválóan jó eredménnyel használható a **gyomor, vese, hólyag** és a méh hurutos bántalmainál, máj- és lépajánál, közsvény és esznál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fejlődő betegségnél. A nagyhíra előpatakgyógyvizek orvosi javaslat szerinti ivása, összeköve a megfelelő és itt feltalálható kiegészítő gyógyszerekkel (meleg és hidegfürdők, vizgyógyintézetű kezelés, massage, svédnata, diätikus étrend) **rendkívül kedvező eredményt mutat fel.** Fürdő-ideje: május 15-től szeptember 15-ig.

Vasuti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó ólós kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás ólós és vándorok. Az elő- és utóidejében (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól szept. 15-ig) a gyógy- és zenedijának fele fizetendő, lakások 50%-al ellátás is sokkal ólósabb. **Az előpatak ásványvíz,** mely a szénsavdús, egryéves vasas vizek között első helyet foglal el, mint gyógyszerköz, hásznál is használható és **üdítő, kellemes ital** tisztán vagy borral vegyítve, nagy kedveltségnek örvend. Iuhon és a külföldön évenként egy millió palacknál több kerül forgalomba. Székküldési hely Előpatak, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben.

Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.

Roskopf Patent

frt 3.50

Roskopf rendszerű

frt 1.50

A «Roskopf Frer» svájci órágyár megbízott, miszerint valódi «Roskopf Patent» anker-remontoir óráját féláron árúsitam el, hogy a tisztelt vevőknek megmutassam, mi a különbség egy valódi «Roskopf Patent» és egy «Roskopf Patent» rendszerű óra között, mely utóbbi nálam 1 frt 50 krba kerül. A valódi «Roskopf Patent» órának 36 óraig köveken járó, átvégfedelű szerkezete van, mely 25-30 évi szolgálatot tesz. ellenben az ólósabb «Roskopf» rendszerű óra néhány év alatt használhatatlanná válik. Minden valódi «Roskopf Patent» órán rajta van a plomba és kezességi igazolvány, a tokján és szerkezetén pedig Roskopf Frer cégje.

Valódi ezüst Remontoir-óra

3.-5. frt.

cs. kir. fényjelzéssel

urak, hölgyek és fiuk részére.

Egyfedelű — frt 3.—
Duplafedelű — frt 4.—
Három erős fedéllel — frt 5.—
Extrafinom acéllóra — frt 3.50
Arany-plaque, lapos — frt 5.—
Valódi Omega-óra — frt 8.50
14 karát aranyóra — frt 8.50
14 karát aranylánc — frt 10.—
14 karát aranyűrű — frt 2.—

Szétküldés utánvétel. — Három évi írásbeli jótállás. — Meg nem felelőért pénzvisszaküldés.

MAX BÖHNEL, órás, Wien, IV., Margarethenstrasse 27. (Saját házában.)

Nagy és régi cég. — Alapított 1840. — Kitüntetve a «Grand Prix», becsületrend és arany éremmel Bécsben és Párisban.

Kérje nagy árjegyzékemet (1000 képpel) ingyen és bérmentve.

Kakuk-óra

frt 2.50

Inga-óra

frt 2.80

Ütőművel, 70 cm m. frt 3.50
Toronyóra ütőessel — frt 4.50
Zenélőművel — frt 5.50
Nagy ingaóra, 100 cm magas — frt 6.50
Kerek konyhaóra — frt 1.50
Baby-ébresztő, 1 hanggal — frt 1.—
Kettős haranggal — frt 1.50
Éjjeli világító — frt 1.60
I. r. minőség (kettős haranggal) — frt 2.—
Harangjátékkal (három harang) — frt 3.50

VASÁRNAPI UJSÁG

24. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ: HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS: MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, JUNIUS 17.

Szerkesztési iroda: IV. Reáltanoda-utca 5. Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre — 16 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 80 fillérrel több. Félévre — 8 korona. Negyedévre — 4 korona.

Külföldi előfizetőkhez a postailag meghatározott viteldij is eszolandó.

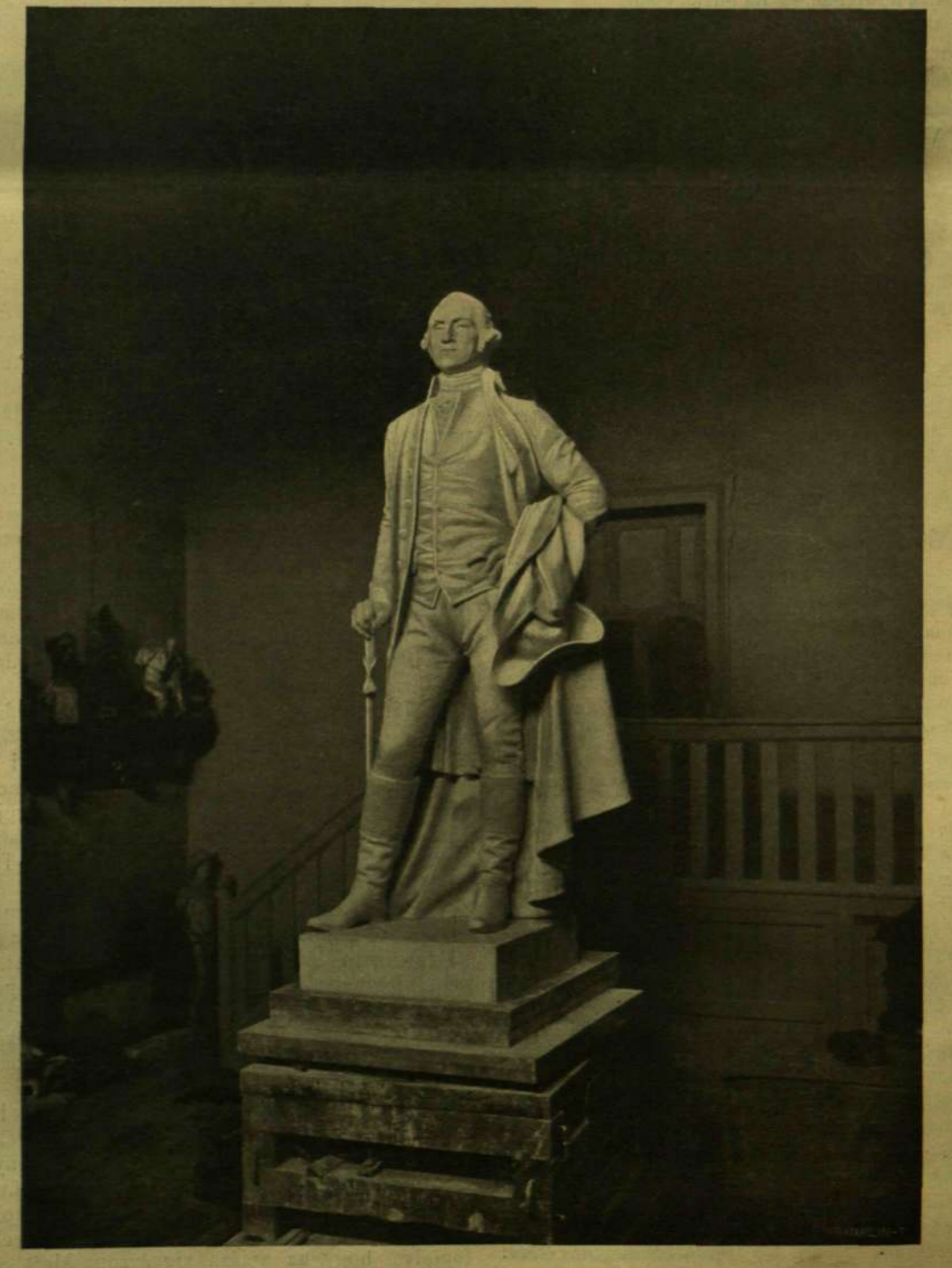
WASHINGTON BUDAPESTI SZOBRA.

MÉG ELÉNK EMLÉKEZETBEN állanak azok a hazafias ünnepélyek, melyekkel az amerikai magyarság legnagyobb és legnépesebb telepén, Clevelandban leleplezték Kossuth Lajos szobrát s melyekkel nem sokkal utóbb azt a küldöttséget fogadták, mely nemzeti zászlót vitt az Óceánon túlra szakadt honfitársaknak. Ezek az ünnepeken szülemlett meg az az eszme, hogy Budapestten szobrot kell állítani a nagy éjszakamerikai köztársaság legnagyobb fiának, Washington Györgynek. Ezzel akarták kifejezni Amerikában élő magyar testvéreink, hogy a régi hazájukhoz való ragaszkodás békésen megfér szívükben az új haza történeti hagyományainak s szabad intézményeinek tiszteletével.

ismerését s dícséretét. A formai átképzetség, az előadás folyékonyasága s a részletek harmóniája szerencsés ritmikus összhangban juttatják érvényre a szobormű monumentális erejét.

Budapestnek művészi díszre lesz a szobor; hirdetni fogja azt a fogékonyaságot, melylyel a magyar nemzet az igazi nagyságnak hódol még akkor is, ha idegen nemzetek felvirágzásán munkálkodott s hirdetni fogja azt a szolidaritást, melyet a magyar mindenkor az emberi haladás nagy munkájával érzett és érez.

K. Ö.

WASHINGTON BUDAPESTI SZOBRAÉNAK MINTÁJA BEZERÉDI GYULÁTÓL.

A szobor kiviteléhez szükséges összeget javarészt a tengeren túli magyarok adták össze, de adakozott hozzá a hazai közönség is. A szobor elkészítését jeles művésztünk, **Bezerédi Gyulára** bízta, a ki a mintát már el is készítette. Most már csak érzébe öntése van hátra s így nemsokára már ott lesz Washington szobra Budapest egyik közterén.

Washington világtörténeti egyénisége s az a fogalom, mely róla a népek lelkében él, egyéniségének hatalmas egyszerűsége, lelkének fenköltége — mind oly tényezők, melyek míg segítik és inspirálják a művészt feladata megoldásában, másrészt azonban magas színvonalat teremtenek, melyre a mű megítélésénél tekinteni kell.

Bezerédi Gyula komoly törekvéstől áthatott, alapos tudással bővelkedő művészi egyénisége biztosítékul szolgált arra, hogy műve alkotásánál mindvégig feladata magaslatán fog állani. Kerülve minden hatásvadászó fogást, felfogásában az egyszerű nagy embert s hazájának első polgárát állítja elének szobrára. A fej kifejezésében a benső élet s a lélek mélysége tükrözik.

Az alak mozdulata könnyed, keresetlen és természetes, hiven jellemzi Washington nagy egyéniségét.

A nagy és alapos tanulmány, melylyel a művész éles szemmel s biztos monumentális érzékel válogatta ki Washington történelmi alakjának jellemvonásaitól a legszükségesebbeket s a stílus, valamint az előadási mód követelményeinek legmegfelelőbbeket, kivirta a szakértők el-